

macaco	แมคาโค ลิงลมชนิดหนึ่ง โดยเฉพาะลิงลมดำ (<i>Lemur macaco</i>)
macaque	แมคาก ลิงที่พบได้ทั่วไปในเอเชีย จมูกโค้งกว่าลิงกลุ่มอื่น หางค่อนข้างสั้น หรือยาวปานกลาง อยู่ในสกุล <i>Macaca</i> มีหลายชนิด เช่น ลิงอัสสัม (<i>Macaca assammensis</i>) ลิงวีซีญี่ปุ่น (<i>Macaca japonica</i>)
macaw	แมคาว นกแก้วอเมริกากลางและใต้ สีสวยสด ส่งเสียงน่ารำคาญ ส่วนใหญ่อยู่ในสกุล <i>Ara</i>
mace	เมซ 1. น้ำมันหอมระเหยได้จากเปลือกของจันทร์เทศ ใช้เป็นเครื่องปรุงรส 2. ค่าย่อยของ methylchloroform chloroacetophenon สารเคมีที่เคยใช้ควบคุมฝูงชนที่ก่อความวุ่นวาย เนื่องจากทำให้เกิดอาการระคายเคืองที่ดวงตา ปัจจุบันไม่ใช้เนื่องจากมีพิษทำให้เกิดอาการข้างเคียงมาก
maceration	แมเซเรชัน (L.macerare- ทำให้นุ่ม) 1. การทำให้อ่อนหรือนุ่มด้วยการต้ม การทำให้เปื่อยหรือย่อย 2. ในไมโครเทคนิค คือการทำให้เซลล์แยกออกมาจากเนื้อเยื่อ
mackerel	แมคเคเรล ปลาที่ใช้เป็นอาหารที่สำคัญพวกหนึ่ง อยู่ในวงศ์ปลาโอ ปลาอินทรี คือวงศ์ Scombridae มีหลายสกุลหลายชนิด เช่น ปลาอินทรีแอตแลนติก (<i>Scomber scombrus</i>) ปลาอินทรีสเปญ (<i>Scomberomorus maculatus</i>)
macro-, macr-	แมโคร- (Gr.makros- ใหญ่) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ใหญ่ หรือยาว
macroclimate	แมโครไคลเมท ภูมิอากาศที่ครอบคลุมอาณาบริเวณกว้าง ใช้อ้างถึงภูมิอากาศของระบบนิเวศขนาดใหญ่ หรือของชีวนิเวศ
macrodont	แมโครดอนท์ มีฟันใหญ่กว่าปกติ
macroevolution	แมโครเอวอลูชัน วิวัฒนาการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของยีนในสิ่งมีชีวิตจนปรากฏชัด และเป็นผลให้สิ่งมีชีวิตนั้นเป็นต้นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตกลุ่มใหญ่ระดับชั้นหรือไฟลัม
macromere	แมโครเมียร์ (Gr.makros- ใหญ่ + meros- ส่วน) เซลล์ blastomere ขนาดใหญ่ อยู่ส่วนล่าง พบในการเจริญของตัวอ่อนระยะ blastula ในไข่ของสัตว์ที่มีไข่แดงน้อยถึงปานกลาง เช่น ไข่ของพวก

สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

- macromutation** แมโครมิวเทชัน การกลายมหัสยภาค เป็นการเปลี่ยนแปลงกระทันหัน เป็นผลให้แต่ละตัวมีลักษณะต่างจากพ่อแม่อย่างชัดเจน
- macronucleus** แมโครนิวเคลียส นิวเคลียสขนาดใหญ่ของโปรโตซัวพวกซีลิเอท ที่มีสองนิวเคลียส(ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์) เช่น *Paramecium*
- macronutrient** แมโครนิวเทรียนท์ กลุ่มของแร่ธาตุอาหารที่พืชต้องการในปริมาณมาก เช่น N, P, K, Ca, Mg, S และ Fe comp: macronutrient
- macrophage** แมโครเฟจ (Gr.makro- ใหญ่ + phagein- กิน) เซลล์ที่ผลิตโดยอวัยวะของระบบเลือดน้ำเหลือง มีความสามารถกินอนุภาคแปลกปลอม อนุภาคสารคอลลอยด์ ตลอดจนสะสมสีย้อมที่ใช้ย้อมขณะมีชีวิต(vital dye) พบในเนื้อเยื่อเกี่ยวพันโปร่งบางที่แทรกอยู่ทั่วไป มีชื่อเรียกเฉพาะตามแหล่งที่อยู่ เช่น ที่ตับเรียก Kupfer cell ที่ม้ามเรียก splenocyte ที่ปอดเรียก dust cell ที่สมองและไขสันหลังเรียก microglia ที่เนื้อเยื่อเกี่ยวพันทั่วไปเรียก histiocyte
syn: clasmatocyte, resting cell, wandering cell, adventitial cell
- macroplankton** แมโครแพลวตอน แพลงตอนขนาดใหญ่ที่เห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น เคย
- macroscopic** แมโครสโคปิก (Gr.makros- ใหญ่ + scopein- ตรวจสอบ) สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า
- macrurous** แมครูรัส มีหางยาว มักใช้กับสัตว์พวกกิ้ง เช่น กิ้งน้ำจืดขนาดใหญ่
- macula** แมคิวลา (L.- จุด) จุดเล็ก ๆ หรือบริเวณสีจางของผิวหนัง
syn: macule
macula albida จุดด่างบนพหูของตับ เนื่องมาจากการติดเชื้อ
syn: tache blanche
macula lutea จุดเหลืองที่จอตา ห่างจากตำแหน่งปลายประสาทตา 2 มิลลิเมตร ภายในจุดมีหลุม fovea centralis ซึ่งเกิดจากเซลล์รูปโคนมาเรียงอัดกันแน่น เป็นตำแหน่งที่เป็นจุดโฟกัสของตา

- macula sacculi คือบริเวณเยื่อบุผิวทำหน้าที่รับการกระตุ้นของ saccule ของหูส่วนใน ประกอบด้วยเซลล์ขน ซึ่งเมื่อถูกกระตุ้นด้วย otolith ซึ่งอยู่ในเยื่อหุ้ม จะทำให้เซลล์ขน ส่งการกระตุ้นไปยังเส้นประสาทรับความรู้สึกของหู ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การทรงตัว
- macula utriculi บริเวณรับการกระตุ้นเช่นเดียวกับ macula sacculi แต่อยู่ที่ utricle
- madrepore แมคเคอร์พอร์ สัตว์พวกแมงกะพรุนในอันดับ Madreporaria (Scleractinia) ได้แก่พวกปะการังหิน ซึ่งทำหน้าที่สร้างแนวปะการังในน้ำตื้น
- madreporite แมคเคอร์พอร์ไรท์ รูพรุนในแผ่นแข็งของสารประกอบของธาตุแคลเซียม ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับปากของสัตว์พวกปลาฉลาม เป็นรูสำหรับให้น้ำไหลเข้าสู่ระบบหมุนเวียนของน้ำในตัว
- madtom แมดทอม ปลาตุ๊กขนาดเล็กสกุล *Noturus*
- maggot แมกกอต 1. ตัวอ่อนของแมลงที่ไม่มีขา โดยเฉพาะของพวกแมลงสองปีก พบซ่อนอยู่ในของเน่าเปื่อย หรือซากสัตว์ เช่น หนอนแมลงวัน 2. สัตว์พวก copepod ที่เป็นปรสิต ดู gill maggot
- magnesium แมกนีเซียม (L.) ${}_{12}\text{Mg}^{24}$ เป็นแร่โลหะที่มีอยู่ในดินในหินตามธรรมชาติ จำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิต ถือเป็น macronutrient ของพืช เนื่องจากเป็นธาตุส่วนประกอบของคลอโรฟิล ในสัตว์พบได้ในเนื้อเยื่ออ่อน กล้ามเนื้อ กระดูก และของเหลวในร่างกาย เป็นส่วนประกอบของ เอนไซม์
- magnification แมกนิฟิเคชัน (L. magnus- ยิ่งใหญ่ + facere- ทำ) กำลังขยาย คือการทำให้วัตถุมีขนาดใหญ่ขึ้นเมื่อมองผ่านเลนส์ (ของกล้องจุลทรรศน์ หรือกล้องจุลทรรศน์อิเล็กทรอนิกส์)
- magnify แมกนิฟาย ทำให้ขยายใหญ่ขึ้น
- magpie แมกพาย นกวงศ์ Corvidae วงศ์เดียวกับนกกา พบได้ทั่วไป มีหลายสกุลหลายชนิด เช่น ทางซีกเหนือของอเมริกา คือ *Pica pica* ในไทย คือ สาลิกาเขียวหางสั้น (eastern green magpie - *Cissa hypoleuca*) และนกขุนแผน (blue magpie - *Urocissa erythrorhyncha*)

- maidenhead** เมเดนเฮด คือ hymen
- mail-cheeked** เมล์-ชีเคด ใช้เรียกปลากลุ่มปลาแมงป่องที่อยู่ในอันดับ Scleroparei (Scleropareida) ฝาปิดเหงือกมีเงี่ยง เช่น sculpin, gurnard, ocean perch, stickleback
- maim** เมม (ME maymen- พิการ) 1. ได้รับบาดเจ็บสาหัส พิการ 2. ไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเพื่อการใช้ประโยชน์ มักใช้กับผู้ที่แขนหรือขา หรือทั้งแขนและขาด้าน
- makro** แมโคร คู macro-
- mal-** มัล- คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ป่วย ไม่ดี หรือเลว
- mal** มัล (Fr. มาจาก L.malum- ชั่วร้าย) ชั่วร้าย เจ็บป่วย ไม่อยู่ในระเบียบ
- mal de mer อาการเมาคลื่น
- mal grand อาการลมชัก และหมดสติ
- mal perforant แผลพุพองที่เท้า
- mal perforant palatin แผลพุพองที่เพดานปาก
- mal petit อาการลมชักแต่ไม่ถึงกับหมดสติ
- mala** มัลลา (L.) (NA) 1. แก้ม 2. กระดูกแก้ม
- malacia** มัลเอเซีย (Gr.malakia- ทำให้อ่อนนุ่ม) 1. เนื้อเยื่อ หรือเนื้อเยื่อของอวัยวะที่อ่อนนุ่มผิดปกติ 2. การเป็นโรคเนื่องจากการกินอาหารบางอย่าง เช่น เครื่องเทศ
- malacia cordis กล้ามเนื้อหัวใจอ่อนตัวลงเนื่องจากกล้ามเนื้อหัวใจตาย (เกิด infarct)
- malacology** มัลอะคอลลอจี (Gr.malacos- อ่อนนุ่ม + logos- ศึกษา) สัตววิทยา วิทยาศาสตร์ว่าด้วยชีววิทยาของสัตว์ในไฟลัม Mollusca syn: conchology
- malacostracan** มัลอะคอสเทรคัน เกี่ยวข้อง หรือเป็นของสัตว์พวกกุ้งที่อยู่ในอันดับ Malacostraca ได้แก่พวก กุ้งมังกร กุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ ปู กุ้ง (shrimp)
- malaise** มัลเอส (Fr.) ความรู้สึกไม่สบายทั่ว ๆ ไป มักตามมาด้วยอาการกระวนกระวาย นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ซึ่งแสดงว่าร่างกายผิดปกติ หรือเกิดจากการติดเชื้อ

- malar** มัลลาร์ (L.mala- แก้ม) 1. เกี้ยวข้อง หรือเป็นของแก้ม
2. กระดูกแก้ม - zygomatic bone
malar bone กระดูกแก้ม เป็นกระดูกที่อยู่สองข้างของแก้ม มี
ง่ามนอกไป 4 ง่ามเพื่อไปเชื่อมต่อกับกระดูก frontal และกระดูก
submaxillary ด้วย zygomatic process ของกระดูก maxilla
- malaria** มาเลเรีย (It.malaria- อากาศเสีย) โรคไข้จับสั่น อาการเฉียบ
พลันหรือเรื้อรังขึ้นอยู่กับชนิดของสปอโรซัวปรสิตที่อยู่ในเม็ดเลือดแดง
วัฏจักรชีวิตของปรสิตในคนเป็นแบบไม่อาศัยเพศ ในยุงกันปล่องเป็น
แบบอาศัยเพศและทำหน้าที่เป็นพาหะด้วย ระยะติดต่อคือสปอโรซัวที่อยู่ใน
น้ำลายยุง เมื่อยุงกัดคน สปอโรซัวยุงเข้าไปมีวัฏจักรชีวิตในเซลล์ตับ
(7-10 วัน) เรียก exoerythrocytic stage แล้วจากนั้นระยะติด
ต่อคือ merozoite จึงเข้าสู่เม็ดเลือดแดง แล้วมีการแบ่งเซลล์แบบไม่
อาศัยเพศ (schizogony) จนครบวัฏจักรชีวิตหลายครั้ง ระยะ mero-
zoite ที่ออกมาจากแต่ละวัฏจักรก็จะเข้าสู่เม็ดเลือดแดงใหม่ ๆ มาก
ขึ้น สารสีและของเสียที่เกิดจากกระบวนการเมแทบอลิซึมของปรสิตจะ
ทำให้เกิดอาการหนาวสั่นและเป็นไข้ทุกครั้งที่ปรสิตครบวัฏจักร ระยะ
เวลานี้ขึ้นอยู่กับชนิดของปรสิต
- สาเหตุของโรคไข้จับสั่นในคน มาจากการติดเชื้อสปอโรซัวสกุล
Plasmodium 4 ชนิด คือ *P. vivax*, *P. falciparum*, *P.*
malariae และ *P. ovale* ระยะเวลาของการฟักตัวและอาการจับ
ไขของแต่ละชนิดต่างกันออกไป
- algid malaria อาการหนาวสั่นเฉพาะที่ผิวหนังจะเย็น
cephalgic malaria อาการปวดหัวรุนแรงมาก คลื่นไส้
อาเจียน ถ้าตรวจทางคลินิกพบว่า เชื้อหุ้มสมองอักเสบ และมีโรค
ที่ดำเนินในของกระโหลกศีรษะ
- cerebral malaria เกิดจาก *P. falciparum* ทำให้เลือด
จับก้อนในหลอดเลือดฝอยที่สมอง ขัดขวางการไหลเวียนของเลือดสู่
เซลล์สมอง เข้าสู่ขั้นโคม่า และอาจเสียชีวิต
- estivoautumnal malaria อาการหนาวสั่นไม่ชัดเจน ปวด
ศีรษะรุนแรง อ่อนเพลียมาก ปวดกล้ามเนื้อ และจิตใจซึมเศร้า ลึนเป็น
ฝ้า ไข้ขึ้นสูง หัวใจเต้นเร็ว หายใจเร็ว จับไข้ยาวนานถึง 36 ชั่วโมง

ดู falciparum malaria

falciparum malaria เกิดจาก *P. falciparum* เป็นโรคใช้จับสั้นในเขตร้อนชื้น อาการรุนแรงกว่าโรคใช้จับสั้นแบบอื่น ระยะเวลาสั้นกว่า และไม่มีการใช้กลับ เนื่องจากอาจถึงขั้นเสียชีวิต ชื่ออื่นคือ malignant, subtertian, estivoautumnal malaria

latent malaria สามารถตรวจพบปรสิตในเม็ดเลือดแดงได้แต่ไม่ปรากฏอาการเด่นชัด ผู้ป่วยชนิดนี้จะเป็นแหล่งแพร่โรคสู่ผู้อื่น

pernicious malaria การเกิดโรคกระทันหัน คล้ายอาการตกเลือดในสมอง อาการถึงขั้นโคม่าเมื่ออาการทั่วไปของโรคเด่นชัดแล้ว คือ ไข้ร้อน เป็นจุดแดง ม่านตาปิด หายใจขาดหายเป็นเวลานาน สิ้นเป็นฝ้า กล้ามเนื้อหดรูดขาดการควบคุม ชีพจรเต้นเร็วและช้าไม่สม่ำเสมอ ตัวร้อน สาเหตุจาก *P. vivax* ถ้าไม่ได้รับการรักษาที่ดีอาจเสียชีวิต

quartan malaria การจับไข้ช่วงสั้นและไม่รุนแรง เชื้อโรคครบวัฏจักรชีวิตภายใน 72 ชั่วโมง จึงทำให้เกิดอาการหนาวสั่นทุกช่วงเวลาดังกล่าว สาเหตุจาก *P. malariae*

tertian malaria วัฏจักรของเชื้อโรคภายใน 48 ชั่วโมง อาการมักเกิดเวลากลางวัน คือ มีการหนาวสั่น ไข้ และเหงื่อออก ช่วงหนาวสั้นนาน 10-15 นาที อาจนานถึงชั่วโมงหรือนานกว่านั้น ช่วงไข้ 4-6 ชั่วโมง ถ้าเป็นแบบไม่รุนแรงเกิดจากเชื้อ *P. vivax* ถ้าเป็นแบบรุนแรงเกิดจากเชื้อ *P. falciparum*

male

เมล 1. สัตว: (1) เพศชาย (2) เกี่ยวข้อง หรือเป็นของ หรือตัวที่มีอวัยวะสำหรับสร้างอสุจิ 2. พืช: (1) เกี่ยวข้อง หรือเป็นของ หรือแต่ละตัว อวัยวะ หรือโครงสร้างซึ่งผลิตเซลล์ที่ช่วยในการปฏิสนธิสมบูรณ์ (2) ในพืชดอก คือ เกสรตัวผู้ 3. หมายถึงเครื่องมืออุปกรณ์ที่สอดใส่เข้าไปในส่วนอื่นได้พอดี

malignant

มัลิกแนนท์ (L.malignus- เป็นของชนิดเลว) เฉียบพลัน รุนแรง ทำให้เกิดอันตรายหรือบาดเจ็บ คุกคามชีวิต

malkoha

มัลคอสฮา นกกินแมลงและสัตว์ขนาดเล็ก ไม่ค่อยบิน มักกระโดดตามกิ่งไม้ หางขาวมากและเป็นชั้น ๆ อยู่ในอนุวงศ์ Phaenicophaeinae (วงศ์ Cuculidae) เช่น นกบั้งรอกใหญ่ (green-billed malkoha-

ZO (S)

377

Phaenicophaeus tristis)

- mallard** มัลลาร์ด เป็ดหากินตามน้ำจืด ไม่ดำน้ำ กินพืชและสัตว์ขณะว่ายน้ำ ถือเป็นบรรพบุรุษของเป็ดเลี้ยง อยู่ในอนุวงศ์ Anatinae ของวงศ์ Anatidae เช่น เป็ดป่า (*Anas platyrhynchos*) ไม่พบในไทย
- malleate** มัลลีสเอก 1. รูปร่างคล้ายค้อน 2. malleate ชนิดหนึ่งในสัตว์พวกโรติเฟอร์ ซึ่งปรับเปลี่ยนเพื่อการจับ และอัด
- malleolus** มัลเลโอลัส ตาตุ่ม เป็นปุ่มยื่นออกมา 2 ข้างของข้อเท้า
- malleus** มัลเลอุส (N.A.) กระดุกรูปค้อน เป็นกระดุกหูชั้นใหญ่สุดในจำนวน 3 ชั้นของหูส่วนกลาง เป็นชั้นที่ปลายด้านหนึ่งติดกับเยื่อแก้วหู อีกด้านหนึ่งต่อกับกระดุก incus 2. โรคเกลนเดอร์ มีไข้สูงเฉียบพลัน มีการตายเฉพาบางส่วน 3. ส่วนหนึ่งของ trophi ในสัตว์พวกโรติเฟอร์
- mallophagan** มัลลอปเพกัน (Gr.mallos- ชนสัตว์ + phagein- กิน) แมลงในอันดับ Mallophaga ได้แก่พวกเหา และไร ซึ่งเป็นปรสิตภายนอกของคน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และนก
- malnutrition** มัลนิวทริชัน การขาดอาหาร เป็นการได้รับอาหารที่ไม่เพียงพอทั้งคุณภาพและปริมาณ มีหลายสาเหตุ อาจเกิดจากกินอาหารไม่ครบหมู่ตามหลักโภชนาการ หรือความบกพร่องของร่างกายในการดูดกลืนสารอาหารเพื่อกระจายไปยังส่วนต่าง ๆ
- malpighian** มัลพิเกียน (Marcello Malpighi นักกายวิภาคชาวอิตาลีเลียนผู้ริเริ่มวิชามิชวิทยา 1628-1694) ค้นพบโดยมัลพิกิ
- malpighian body 1. renal corpuscle 2. splenic corpuscle เป็นโครงสร้างรูปไข่อยู่ในส่วน white pulp ของม้าม โครงสร้างที่คล้ายคลึงกันคือ lymphatic nodule
- malpighian corpuscle โครงสร้างรูปกลม อยู่ในไตส่วนนอก ประกอบด้วย glomerulus และ Bowman's capsule ซึ่งเป็นหน่วยกรองของเสียโดยเฉพาจากกระบวนการเมแทบอลิซึมของโปรตีน
syn: renal corpuscle
- malpighian layer ชั้นในสุดของผิวหนังเป็นชั้นที่อยู่ติดกับชั้นหนัง มีเซลล์ที่จะเจริญขึ้นมาทดแทนเซลล์ที่ตายแล้วชั้นนอก ๆ ออกไป
syn: stratum germinativum, stratum mucosum, stratum Malpighii

- malpighian pyramid กรวยไต syn: renal pyramid
- malpighian tubule ท่อปลายด้านหนึ่งตัน ปลายอีกด้านหนึ่งมีช่องเปิดเข้าสู่ส่วนต้นของระบบทางเดินอาหารตอนหลัง (hindgut) ของแมลง ลักษณะคล้ายเส้นด้ายรวมเป็นกระจุก ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขับถ่าย
- malpractice มัลแพรคทีซ (L.malum- ชั่วร้าย + Gr.praxis- การกระทำ) การรักษาไม่ถูกวิธี หรือการละเลยผู้ป่วย ทุเวชศิลป์
- malt มอลท์ (AS.mealt) ข้าวมอลท์ คือข้าวบาร์เลย์ แช่น้ำ แล้วปล่อยให้งอก จากนั้นจึงระงับการงอกด้วยความร้อน (ไอน้ำ) แป้งจะถูกเปลี่ยนเป็น dextrin และ maltose นอกจากคาร์โบไฮเดรตแล้วยังมีเอนไซม์ diastase และโปรตีน ใช้เป็นวัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรม หมักเป็นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์
- maltase มัลเทส (AS.mealt- เม็ดข้าว) เอนไซม์ทำหน้าที่เปลี่ยน maltose ให้เป็น dextrose พบในเม็ดข้าวที่กำลังงอก ในน้ำลาย และในน้ำย่อยในลำไส้เล็ก
- maltose มัลโทส $C_{12}H_{22}O_{11}$ เป็นน้ำตาลไดแซ็กคาไรด์ เกิดจากการย่อยสลายด้วยน้ำของแป้ง
- mamba มัมบา งูเห่าต้นไม้ สกุล *Dendraspis* เป็นงูพิษของแอฟริกา
- mamma มัมมา (L.- ถัน) 1. ต่อมน้ำนม ทำหน้าที่ผลิตน้ำนมซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของสัตว์ในชั้น Mammalia ในเพศผู้จะเป็นอวัยวะดักวางไม่ทำหน้าที่ 2. ถัน หรือเต้านม ซึ่งรวมถึงต่อมน้ำนม หัวนม และโครงสร้างอื่นที่เกี่ยวข้อง
- mammal มัมมัล สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในชั้น Mammalia ลักษณะสำคัญคือ มีต่อมน้ำนม ชนิดที่เรียกว่า hair มีปอดสำหรับหายใจในอากาศ หัวใจสี่ห้อง และเลือดอุ่น ทุกชนิดออกลูกเป็นตัว ยกเว้นพวกโบราณ คือ monotremes ที่ออกไข่แล้วจึงฟักออกมาเป็นตัวภายหลัง
- mammalogy มัมมัลโลยี วิชาสัตวเลี้ยงลูกด้วยนม
- mammary gland มัมมารี แกลนด์ ต่อมน้ำนม เป็นต่อมที่มีเฉพาะในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม อยู่สองข้างของแนวเส้นกลางลำตัว จำนวนเป็นคู่ ตั้งแต่หนึ่งคู่ขึ้นไป ลักษณะเป็นถุงเล็ก ๆ จำนวนมากอยู่ในเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน มีท่อมาเชื่อมต่อกันแล้วมาเปิดที่หัวนม สารคัดหลั่งคือ น้ำนม เป็นส่วนของไซโทพลา-

	ซิม มีคุณค่าทางโภชนาการสูง และยังมีสารภูมิคุ้มกันด้วย
mammilla	นมมมิลลา 1. สัตว์: ปุ่มเล็ก ๆ หรือหัวนม 2. พืช: ปุ่มกลม เช่น ปุ่มบนผนังของสปอร์
mammoth	นมมมอท สัตว์คล้ายช้าง สูญพันธุ์หมดแล้ว เป็นสัตว์ที่มีบรรพบุรุษร่วมกันกับช้างในปัจจุบัน งายาวโค้งลง ขนยาวดกหนา พบซากดึกดำบรรพ์ในแถบทุนดราของไซบีเรียและอลาสก้า
man	แมน (AS man) 1. มนุษย์ โดยเฉพาะมนุษย์เพศชายที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ 2. มนุษย์ที่อยู่ในสกุล <i>Homo</i> มนุษย์แต่ละคนในปัจจุบัน ไม่ว่าเพศใด เผ่าพันธุ์ใดเป็นชนิด <i>Homo sapiens</i> ทั้งหมด 3. เผ่าพันธุ์มนุษย์หรือมนุษยชาติ
manakin	แมนนาคิน นกเขตร้อนชั้นวงศ์ Pipridae ขนสีฉูดฉาด ขนที่ปีกมีลักษณะต่างจากนกอื่น เช่น นก fandango (<i>Chiroxiphia linearis</i>) ไม่พบในไทย
manatee	แมนนาที สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ใช้ชีวิตอยู่ในน้ำ ขนาดใหญ่ กินพืชพวกหญ้าทะเล อยู่ในอันดับ Sirenia อาศัยอยู่ในเขตน้ำอุ่น บริเวณน้ำจืดและน้ำกร่อย เช่น ฟลอริดา แมนนาที (<i>Trichetus latirostris</i>) เป็นสัตว์ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เช่นเดียวกับพะยูนของไทย ดู dugong
mandible	แมนดิเบิล (L.- ขากรรไกร จาก mando- เคี้ยว) 1. ใช้โดยทั่วไปคือ ขากรรไกรบนหรือล่าง 2. ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือขากรรไกรล่าง ไม่ว่าจะเป็กระดูกหรือกระดูกอ่อน syn: mandibular bone 3. ในสัตว์ขาปล้อง รางค์ปากสำหรับตัด บีบ หรือบด หรือส่วนที่เทียบเคียงกันได้กับขากรรไกร
mandibulate	แมนดิบิวเลท สัตว์ในอนุไฟลัม Mandibulata ของพวกสัตว์ขาปล้อง ลักษณะสำคัญ มีหนวดสัมผัส รางค์ปากคู่แรกเป็นแบบขากรรไกร ได้แก่ สัตว์ในชั้น Crustacea, Insecta, Chilopoda, Diplopoda, Symphyla และ Pauropoda
mandrill	แมนดริลล์ <i>Mandrillus sphinx</i> ลิงบาบูนชนิดหนึ่ง ไม่มีหาง นิสัยดุร้าย หน้าและก้นมีสีสดสวยงาม อยู่ในแอฟริกาตะวันตก
mane	แมน ขนแผงคอ ขนยาวดกหนา ขึ้นตามแนวข้างและหลังคอของสัตว์ เช่น ขนแผงคอสิงห์โตเพศผู้ ขนแผงคอม้า

- mange** แมงเก โรคเรื้อนสัตว์ อากาบบนผิวหนัง มีลักษณะอักเสบ น้ำเยิ้ม เป็นตุ่มแผล เนื่องมาจากปรสิตพวกไร เช่น *Demodex* และไรที่ทำให้เกิดตุ่มพอง ตลอดจนไรที่ทำให้เกิดอาการคัน (*Sarcoptes*)
- manikin, mannikin, manakin** แมนนิกิน, แมนนาคิน 1. หุ่นจำลองร่างกายมนุษย์ แสดงอวัยวะทุกอย่างเหมือนมนุษย์จริง 2. ภาพชุดแสดงอวัยวะและตำแหน่งที่ตั้งของอวัยวะตามสัดส่วนที่เป็นจริง 3. หุ่นจำลองทารก ขนาดเท่าของจริง เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนการสอนวิชากุมารเวช 4. มนุษย์ขนาดเล็ก คนแคระ
- mannitol** แมนนิทอล mannite หรือน้ำตาล manna เป็นคาร์โบไฮเดรตที่พบได้ในธรรมชาติ เช่น จากน้ำคั้นหลังของต้น manna ash (*Fraxinus ornus*) จากสำหรับยาลดน้ำตาล และจากพืชบางชนิด
- mannose** แมนโนส โมโนแซ็กคาไรด์ที่ได้จากการย่อยสลายคาร์โบไฮเดรต หรือโดยการออกซิไดส์ แมนนิทอล ไม่อยู่ในรูปอิสระตามธรรมชาติ
- mansoniasis** แมนโซเนียสิส ยุงเสื่อ เป็นยุงขนาดใหญ่มีลายดำขาวคล้ายลายเสื่อ อยู่ในสกุล *Mansonia* เป็นพาหะนำ microfilaria เข้าสู่คน ทำให้เกิดโรคเท้าช้าง
- manta ray** แมนทา เรย์ *Manta birostris* ปลากระเบนขนาดใหญ่ อยู่ในอันดับ Batoidea ชื่ออื่นคือ devil fish, sea devil
- mantid, mantis** แมนทิด, แมนทิส แมลงกินเนื้อ อยู่ในอันดับ Orthoptera วงศ์ Mantidae ขาหน้าใหญ่มาก เหมาะสำหรับจับเหยื่อ ชื่ออื่นคือ praying mantid, soothsayer, ต๊กแตนต่อยมวย
- mantid fly** แมนทิด ฟลาย *Mantispa cincticornis* เป็นพวกแมลงข้าง อยู่ในอันดับ Neuroptera ลักษณะคล้ายต๊กแตนต่อยมวย
- mantle** แมนเทิล (AS. mentel- เครื่องนุ่งห่ม) 1. รอยพับบาง ๆ แผ่นเดี่ยวหรือเป็นแผ่นคู่ของสิ่งห่อหุ้มตัว หรือส่วนหนึ่งของสิ่งห่อหุ้มตัวในสัตว์พวกหอยและหอยปากเปิด ในกรณีที่มีเปลือก แมนเทิลจะแนบติดไปกับเปลือก โดยสารที่ผลิตออกมาจากแมนเทิลและทำหน้าที่สร้างเปลือกด้วย ในกรณีของพวก cephalopod แมนเทิลทำหน้าที่เป็นผนังอ่อนหุ้มตัว 2. carapace (เปลือก) ของเพรียงเกาะหิน 3. ผนังลำตัวของพวก tunicate (เพรียงลอย) 4. ปากหี: ขนบริเวณหลังและส่วนที่ปีกพับซ้อนเข้ามา syn: pallium, stragulum

manubrium	แมนิวเบรียม (L.manubrium- ด้ามจับ) 1. สัตว: โครงสร้างที่ยื่นออกไปลักษณะคล้ายด้ามสำหรับจับ เช่น (1) ก้านที่อยู่ใต้รูปประมงของแมงกะพรุน (2) mastax ของโรติเฟอร์ (3) โครงสร้างรูปส้อมที่หางแมลง springtail เพื่อช่วยในการกระโดด (4) ส่วนหัวของกระดูกอกที่ไปต่อกับกระดูกไหปลาร้า และคู่แรกของกระดูกอ่อนซี่โครง (5) ส่วนด้ามของกระดูกค้อนในหูล่างกลาง 2. พืช: (1) เซลล์ที่ยื่นเข้าไปข้างใน antheridium ของสาหร่ายบางชนิด (2) ส่วนรูปทรงกระบอกยาว ซึ่งทำหน้าที่หุ้มช่อดอกในพวกปาล์ม
manure	เมเนียร์ 1. ปุ๋ยอินทรีย์ โดยเฉพาะจากมูลสัตว์ เมื่อตกลงกับดินจะทำให้ดินมีแร่ธาตุเหมาะกับการปลูกพืช 2. การไถกลบ (green manure) เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน
manus	แมนัส (L.) 1. มือ ของคน 2. เท้าหน้า ของสัตว์สี่ขา
manyplicies	แมนิพลีส กระจเพาะอาหารส่วนที่ 3 ของสัตว์เคี้ยวเอื้อง syn: omasum, psalterium
map turtle	แมป เทลร์เทิล เต่าน้ำจืดสกุล <i>Graptemys</i>
mara	มารา กระจเต่าป่า บริเวณทุ่งหญ้าที่ราบสูง patagonia ในอเมริกาใต้ ชาคูลังขยกว่าชนิดอื่น เช่น <i>Dolichotis patagona</i> ดู cavy
marabou	มาราบู นกกระจสาขนาดใหญ่ ท่วงท่าไม่สวยงาม เช่น <i>Leptotilus crumeniferus</i> ในแอฟริกา และ <i>L. dubius</i> ในอินเดีย
mare	มาร์ มาเพศเมียวัยเจริญพันธุ์ และใช้กับสัตว์ที่อยู่ในสกุลเดียวกันกับม้า
mareo	มาเรโอ (Sp.- ซิมเซา) เมาคูลีน mareo de la Cordillera เมากูเซา คือชั้นที่สูงแล้วเกิดอาการวิงเวียน
margarine	มาร์การีน เนยเทียม ทำจากน้ำมันพืช หรือน้ำมันพืชผสมไขสัตว์ แล้วเติมสี กลิ่น และวิตามินเอ I ซ้อนเข้า ให้พลังงานประมาณ 35 แคลอรี syn: oleomargarine
margay	มาร์เกย์ แมวจุด (<i>Felis tigrina</i>) พบในอเมริกากลางและใต้
mariculture	มาร์คัลเจอร์ การทำฟาร์มเพาะเลี้ยงในทะเลเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ สัตว์ทะเลที่เลือกมาเพาะเลี้ยง ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่นิยมเพาะเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็กที่กินแพลงตอนตาม

- พรรณชาติและให้ผลผลิตเร็ว เช่น หอยนางรม หอยแมลงภู่ หอยแครง
- marihuana, marijuana** มารีวนา ัญชา เป็นสารพิษ มีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาท ทำให้เคลิบเคลิ้ม ถ้าได้รับหลายครั้งจะเกิดการเสพติด แต่ถ้าอดจะไม่มีผลทางร่างกายเหมือนผู้เสพติดฝิ่นหรือเฮโรอีน ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมายทั่วโลก ได้มาจากการนำดอกและใบของพืช indian hemp (*Cannabis sativa*) มาตากแห้ง ถ้านำมาสะกัดให้มีความเข้มข้นมากขึ้นเรียกว่า hashish syn: cannabis
- marine** มารีน เกี่ยวข้อง เป็นของ อาศัยอยู่ใน หรือสัมพันธ์กับทะเลหรือมหาสมุทร เช่น marine science - วิทยาศาสตร์ทางทะเล
- marita** มาริกา หนองตัวแบนที่เจริญมีอวัยวะสืบพันธุ์สมบูรณ์
- markhor** มาร์คฮอร์ *Capra falconeri* แพะป่าแถบเทือกเขาหิมาลัย อีกชื่อหนึ่งคือ markhoor
- marlin** มาร์ลิน ปลาทะเลขนาดใหญ่นิยมตกเพื่อการกีฬา อยู่ในวงศ์ Istiophoridae เช่น blue marlin (*Makaira ampla*)
- marmoset** มาร์มอเซต ลิงโลกใหม่ขนาดเล็ก ลักษณะคล้ายกระรอก อยู่ในวงศ์ Callithricidae เช่น common marmoset (*Callithrix jacchus*) อาศัยอยู่บนต้นไม้ในป่าดิบแอมบอเมริกกลางและใต้
- marmot** มาร์มอท สัตว์ฟันแทะ รูปร่างอ้วน ขุดรูอยู่ เป็นสัตว์ประจำถิ่นของอเมริกาเหนือ อยู่ในสกุล *Marmota* ดู whistler, woodchuck
- marrow** มาร์โรว์ (AS. mearh) ไชกระดูก เป็นเนื้อเยื่ออ่อนที่มีเซลล์สร้างเม็ดเลือด อยู่ในช่องว่างของกระดูกที่เป็นท่อนยาว ในกระดูกผู้ใหญ่ มีสองชนิดคือ yellow marrow มีไขมันเป็นส่วนประกอบมาก อยู่ในช่องว่างตรงกลางท่อนกระดูก red marrow มีเซลล์สร้างเม็ดเลือดเป็นส่วนประกอบหลัก อยู่ในโพรงเล็ก ๆ ของเนื้อกระดูก
- marsh** มาร์ช ที่ลุ่ม เป็นบริเวณน้ำตื้นที่มีพืชขึ้นอยู่ได้ มีการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบ้าง แต่มีน้ำขังตลอดปี syn: morass
- marsh fever** มาร์ช ฟีเวอร์ ใช้จับสั้น คือ malarial fever
- marsh grass** มาร์ช แกรส กลุ่มของพืชพวกหญ้าที่ขึ้นได้ในที่ลุ่ม โดยเฉพาะสกุล *Spartina*
- marsh hawk** มาร์ช ฮอว์ค เหยี่ยวขนาดกลางที่ร่อนหากินในระดับต่ำบริเวณทุ่งหญ้าที่ราบลุ่ม อยู่ในกลุ่ม harrier ของวงศ์ Accipitridae เช่น

- Circus cyaneus hudsonius* เหยี่ยวทุ่งบริเวณอ่าวฮัดสันของอเมริกาเหนือ ดู harrier
- marsipobranch** มาร์ซิพอบรันธัส ปลาโบราณที่อยู่ในชั้น Marsipobranchii เช่น ปลาปากกลม ดู lamprey
- marsupial** มาร์ซูเพียล (L. marsupium- ถุง กระเป๋า) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีถุงหน้าท้องสำหรับเลี้ยงตัวอ่อน อยู่ในอันดับ Marsupialia ในอนุชั้น Metatheria ได้แก่พวก kangaroo, wallaby, wombat และชนิดอื่น ส่วนใหญ่อยู่ในทวีปออสเตรเลียและเกาะใกล้เคียง ยกเว้น opossum ซึ่งเป็นชนิดเดียวที่ยังคงมีชีวิตรอดอยู่ได้ในทวีปอเมริกา เพศเมียมีถุงหน้าท้อง ตัวอ่อนแรกเกิดขนาดเล็กมาก หลังคลอดจะคลานเข้ามาอยู่ในถุงหน้าท้องและดูดนมจากเต้าซึ่งอยู่ภายในถุง
- marsupial anteater** มาร์ซูเพียล แอนท์อีเทอร์ ตัวกินมดโบราณ มีถุงหน้าท้อง ส่วนปากและจมูกยาวแหลมเหมาะสำหรับคุ้ยคุ้ย ปลวกชั้นมากิน อยู่ในสกุล *Myrmecobius* พบเฉพาะในออสเตรเลีย
- marsupial frog** มาร์ซูเพียล พรอก กบสกุล *Gastrotheca* ไม่ใช่พวกมาร์ซูเพียล แต่มีลักษณะพิเศษที่เพศเมียมีที่เก็บไข่ลักษณะคล้ายถุงเล็ก ๆ อยู่บนหลัง ไข่จะเจริญอยู่ในถุงเหล่านี้จนสมบูรณ์เป็นกบตัวเล็ก ๆ ต่อไป พบเฉพาะในป่าแถบลุ่มแม่น้ำอเมซอนของอเมริกาใต้
- marsupial wolf** มาร์ซูเพียล วูลฟ์ สุนัขป่าที่มีถุงหน้าท้อง ลักษณะทั่วไปคล้ายสุนัขป่าที่อยู่ในอันดับ Carnivora พบเฉพาะในทวีปออสเตรเลีย อยู่ในสกุล *Thylacinus* ดู Tasmanian devil
- marsupium** มาร์ซูเพียม (L.- ถุง กระเป๋า) 1. สัตว์: ถุง หรือโพรงเพื่อใช้เลี้ยงตัวอ่อน เช่น (1) ถุงหน้าท้องของสัตว์พวก marsupial และพวก monotreme บางชนิด (2) เหวอกของหอยสองฝาบางชนิดที่ใช้สำหรับเลี้ยงตัวอ่อนระยะแรก (3) brood pouch ของสัตว์พวกกิ้ง (เช่น ปู) หลายชนิด และแมงดาทะเล 2. พืช: อวัยวะสืบพันธุ์เพศเมียของพืชพวกมอส
- marten** มาร์เทน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมพวกกินเนื้อ อยู่ในวงศ์ Mustelidae เช่น *Martes americana* นิ้งและขนใช้ทำเสื้อขนสัตว์ได้เช่นเดียวกับชนิดอื่นในวงศ์เดียวกัน ดู ermine

martin	มาร์ทีน นกขนาดเล็กมากอยู่ในวงศ์ Hirundinidae ได้แก่พวกนกนางแอ่น (swallow) ชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีชื่อเรียกเฉพาะมากชื่อ เช่น swallow (<i>Progne subis</i>); purple, house, gourd, black martins ในไทยพบ 4 สกุล 11 ชนิด เช่น นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินทร (white-eyed river-martin - <i>Pseudochetidon sirintarae</i>), นกนางแอ่นบ้าน (barn martin - <i>Hirundo rustica</i>)
masculine	แมสคิวลิน (L. masculus - เพศผู้) 1. เกี่ยวข้องกับเพศผู้ 2. มีลักษณะของเพศผู้
mask	แมสค์ (Fr. masque) 1. หน้ากาก เช่น ที่ใช้ในห้องผ่าตัด หรือป้องกันแก๊สพิษ 2. ลักษณะใบหน้าที่คล้ายหน้ากากเป็นผลเนื่องมาจากความเจ็บป่วย 3. โครงสร้างที่ถูกบดบัง เช่น รางค้ำปากของตัวอ่อนแมลงปอ
mason wasp	เมสัน แวสพ์ แมลงพวกตัวต่อ สกุล <i>Eumenes</i> เป็นพวกที่สร้างรังลักษณะคล้ายเหยือกน้ำ แล้วนำตัวอ่อนของผีเสื้อมาเก็บไว้ในรังเพื่อเป็นอาหาร
mass	แมส (L. massa) 1. มวล หรือปริมาณของวัตถุ เช่น เซลล์จำนวนมากมาอัดกันแน่น 2. ของแข็งนุ่ม ซึ่งเตรียมขึ้นเพื่อใช้ภายใน มีความเป็นเนื้อเดียวกันและสามารถหล่อในพิมพ์เพื่อทำเป็นเม็ด หรือผสมกับสารอื่นแล้วอัดเป็นเม็ดหรือใส่ในแคปซูล ทำเป็นยา
masseter	แมสเซเตอร์ (Gr. maseter - ผู้เคี้ยว) กล้ามเนื้อทำหน้าที่หุบปาก และเป็นกล้ามเนื้อหลักสำหรับการเคี้ยว
mass selection	แมส เซเลคชัน การคัดเลือกพันธุ์เป็นหมู่ เป็นวิธีการปรับปรุงพันธุ์สัตว์หรือพืช โดยคัดเลือกเฉพาะลักษณะเด่นตามที่ต้องการไว้เพื่อการผสมพันธุ์ และทำต่อ ๆ ไปในแต่ละชั่วรุ่น
mast	แมสท์ (Gr. masten - การเลี้ยง การให้อาหาร) ผลของไม้ป่าหลายชนิด โดยเฉพาะพวก beechnut ซึ่งหมูป่าและสัตว์อื่นใช้เป็นอาหาร
mast cell	แมสท์ เซลล์ เซลล์ชนิดหนึ่งในเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน ทำหน้าที่ผลิต heparin และ histamine ซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันการจับก้อนของเลือด และการป้องกันการติดเชื้อ
mastax	แมสแทกซ์ โครงสร้างพิเศษ พบในพวกโรติเฟอรา เป็นส่วนของหลอดอาหารที่ขยายตัวออก ภายในมีสารโคกิน ลักษณะและหน้าที่เป็นชากรร

- ไกรเพื่อบดอาหาร syn: dental mill
- mastication** แมสติกเคชัน (L.masticare- เคี้ยว) การเคี้ยว เป็นการคลุกเคล้าอาหารกับน้ำลาย ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการย่อยอาหาร
- mastigium** แมสติกเกียม อวัยวะที่ทวารหนักของหนอนผีเสื้อบางชนิด ลักษณะคล้ายไส้พลูปโผล่ได้
- mastogobranth** แมสติกอแบรนธ์ ชนเล็ก ๆ ตามแนวขวางของ epipodite ของรยางค์ปาก maxilliped มีในสัตว์พวกกุ้ง
- mastogoneme** แมสติกอนีม ลักษณะของไส้ชนิดหนึ่งที่มีชนเล็ก ๆ เรียงกันยื่นออกไปด้านข้าง ทำให้ดูคล้ายเชือกที่ผูกด้วยแถบกระดาษโลหะตามแนวยาวซึ่งใช้ประดับเพื่อความสวยงาม
- mastigophoran** แมสติกอโฟแรน โปรโตซัวในชั้น Mastigophora มีไส้เป็นอวัยวะเคลื่อนที่ตั้งแต่ 1 อันขึ้นไป เช่น *Trypanosoma*, *Giardia* มีทั้งชนิดที่เป็นปรสิต และดำรงชีพอิสระ หรือแบบอยู่ร่วมกับสิ่งมีชีวิตอื่น
- mastigote** แมสติกอท 1. มีแฟลเจลลา(ไส้)ตั้งแต่ 1 อันขึ้นไป syn: mastigate 2. รูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนการเจริญในวงชีวิตของ *Leishmania* และ *Trypanosoma* ซึ่งมี 3 ระยะ คือ amastigote - ไม่มีแฟลเจลลัม, epimastigote - มีแฟลเจลลัมอยู่ชิดกับ kinetoplast, และ trypomastigote - มีแฟลเจลลัมยาวอยู่ตรงกันข้ามกับ kinetoplast ดู *Leishmania*
- mastigure** แมสติกเจอร์ สัตว์เลื้อยคลานพวกกิ้งก่า สกุล *Uromastix* พบได้ทั่วไปในเอเชียใต้และแอฟริกา
- mastitis** แมสไททิส (Gr.mastos- ถ้าน + itis- อักเสบ) เต้านมอักเสบ มักเกิดขึ้นในระยะให้นม อาจเกิดจากการติดเชื้อเข้าไปจากท่อน้ำนม
- mastodon** แมสโทดอน สัตว์พวกมีงวงที่สูญพันธุ์แล้ว อยู่ในสกุล *Mastodon* และ *Mammut* ต่างจากพวก mammoth ที่พื้นกรามมีแฉะเป็นรูปกรวยสูง พบซากดึกดำบรรพ์ทั้งในยุโรปและอเมริกา
- mastoid** แมสทอยด์ (Gr.mastos- เต้านม + eidos- รูปร่าง) 1. รูปร่างคล้ายเต้านม 2. เกี่ยวข้องกับแฉะ mastoid ของกระดูกขมับ (temporal)
- mastoid antrum ห้องเล็ก ๆ ที่ให้ mastoid cell ติดต่อกับ tympanic cavity (โพรงกระดูกขมับ)

- mastoid bone แ่ง mastoid ที่ยื่นออกมาจากกระดูกขมับ
- mastoid cell โพรงอากาศเล็ก ๆ ที่มีอยู่ในกระดูกแมสทอยด์ และติดต่อกับช่องในกระดูกขมับ
- mastoid disease การอักเสบที่กระดูกแมสทอยด์
- mastoid portion of temporal bone ส่วนของกระดูกขมับที่อยู่ด้านหลังของช่องหูที่เปิดสู่ภายนอกและอยู่ใต้แนวขมับ ภายในมีแมสทอยด์เซลล์และแมสทอยด์แอนทรัม
- mastoid process ปุ่มกุกหู ลักษณะคล้ายหัวนมที่ยื่นออกไปจาก mastoid portion ของกระดูกขมับ แ่งนี้จะยื่นลงมาข้างล่างเฉียงไปข้างหน้าและอยู่ด้านหลังของช่องหูที่เปิดออกสู่ภายนอก
- masturbation **แมสเทอร์เบชัน** (L.masturbari- ทำความสกปรกให้ตนเอง) การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง
- mate¹ **เมท** 1. คู่ผสมพันธุ์ คือสัตว์แต่ละตัวที่จะมาจับคู่ผสมพันธุ์กัน 2. การผสมพันธุ์
- mate² **เมท** (Sp.mate- ภาชนะสำหรับเตรียมใบไม้) 1. พืชพวก holly (*Ilex paraguariensis*) อยู่ในอเมริกาใต้ 2. เครื่องดื่มที่เตรียมมาจากใบของต้น holly เรียกว่า Paraguay tea มีแทนนินและคาเฟอีน ใช้ช่วยขับเหงื่อ และขับปัสสาวะ
- maternal **แมเทอร์นัล** (L.maternus จาก mater- แม่) 1. เกี่ยวข้องกับแม่ 2. ถิ่นกำเนิดมาจากแม่
- mating **เมทิง** การจับคู่ผสมพันธุ์ของคู่ต่างเพศเพื่อการสืบพันธุ์
- matrix **เมทริกซ์** (L.) 1. สารพันซึ่งเป็นที่อยู่ของเซลล์เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน 2. มวลกลุ่มของเซลล์หลายเซลล์ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของพมหรือซน syn: germinal matrix 3. โคนเล็บซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของเล็บ
- matroclinous **แมทรอคลินัส** เหมือนแม่มากกว่าพ่อใช้กับลักษณะถ่ายทอดทางพันธุกรรม
- maturation **แมทิวเรชัน** 1. การเจริญเต็มวัย คือครบขั้นตอนของการเจริญจากตัวอ่อนมาจนถึงวัยเจริญพันธุ์ 2. การเจริญครบขั้นตอนของเซลล์สืบพันธุ์ เช่น การมีไขสุก การมีอสุจิ
- mature **แมทิวร์** เจริญเต็มที่ สุก
- maturity **แมทิวริที** เจริญเต็มที่ถึงขั้นที่สามารถผสมพันธุ์ได้ มักใช้กับสัตว์ ในกรณีของคนหมายถึงผู้ที่เจริญทั้งร่างกายและจิตใจ

matutinal	แมทิวทีนัล (L.matutinalis- เวลาเช้า) เกี่ยวข้อง เป็นของ หรือเกิดในเวลาเช้า เช่น มีอาการป่วยเฉพาะเวลาเช้า
maw	มาว ส่วนของระบบทางเดินอาหาร เช่น 1. ปากและคอหอยของ สัตว์กินเนื้อ 2. กระเพาะพักอาหารของพวกนก 3.กระเพาะอาหาร
maxilla	แมกซิลลา (L.- กระดูกขากรรไกร) 1. กระดูกขากรรไกรบน 2. รยางค์คู่หนึ่ง อยู่ถัดจาก mandible พบในสัตว์ขาปล้องเกือบทุกชนิด
maxilliped	แมกซิลลิเพด 1. รยางค์คู่หนึ่ง อยู่ถัดจาก maxilla ของสัตว์พวกกุ้ง 2. เล็บมีพิษของตะขาบ
maxillulla	แมกซิลลัลลา รยางค์คู่แรกของ maxilla(ซึ่งมี 2 คู่)ของพวกสัตว์ ขาปล้อง
may beetle	เมย์ บีเทิล ดู June bug
mayfly	เมย์ฟลาย แมลงชีปะขาว แมลงในอันดับ Ephemeroptera ลำตัว อ่อนนุ่ม ตัวเต็มวัยชีวิตสั้น เกิดมาผสมพันธุ์ วางไข่ในน้ำแล้วตายภายใน 1-2 วัน ตัวอ่อนชนิด nymph หากินอยู่ในน้ำนานตั้งแต่ 1-3 ปี
meadow	เมโดว์ ทุ่งหญ้าซึ่งสามารถใช้เลี้ยงสัตว์ได้
meadow lark	เมโดว์ ลาร์ค นกหากินตามทุ่งหญ้า และเป็นนกร้องเพลงชนิดหนึ่ง อยู่ในวงศ์ Icteridae วงศ์เดียวกับพวก black bird อยู่ในสกุล <i>Sturnella</i> ไม่มีในไทย
meadow mouse	เมโดว์ เมาส์ สัตว์ฟันแทะขนาดเล็ก อยู่ในสกุล <i>Microtus</i> ชื่ออื่น คือ field mouse, field vole
meal worm	มีล เวิร์ม ตัวอ่อนของแมลงปีกแข็งสีดำสกุล <i>Tenebrio</i> ขนาดเล็ก มาก กินเมล็ดข้าวและผลิตผลจากข้าว เช่น พวกมอด นิยมเลี้ยงในห้องปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์กินแมลง
mealy bug	มีลี บั๊ก แมลงพวก homopteran วงศ์ Pseudococcidae สามารถ ผลิตไซมาหุ้มตัวได้ เป็นแมลงศัตรูพืชผลที่ร้ายแรง เช่น สกุล <i>Pseudococcus</i>
measles	มีเชิลส์ (Dutch.maselen) 1. โรคหัด โรคติดต่อเฉียบพลัน เกิด จากเชื้อไวรัส อาการเยื่อจมูกอักเสบ มีตุ่มขึ้นตามผิวหนังและช่องปาก ไข้ขึ้นสูง มักเกิดในวัยเยาว์ก่อนอายุ 6 ปี syn: rubeola 2. โรคหัดเยอรมัน(rubella) อาการคล้ายคลึงกับโรคหัด แต่ความรุนแรงน้อยกว่า จะเป็นไข้ประมาณ 3 วัน 3. โรคเม็ดสาคูในกล้ามเนื้อ

- สัตว์เลี้ยง เกิดจากตัวอ่อนของหนอนตัวแบนพวกตัดหมู คีตวีว (*Teania*) เข้าไปเป็นซิสต์ (*cysticercus cellulosae*) อยู่ในกล้ามเนื้อ
- measly meat** มีสี มีก เนื้อเม็ดสาคุ คือเนื้อที่มีซิสต์ภายในมีตัวอ่อนของหนอนตัวแบน
- measuring worm** เมเชอริง เวิร์ม ดู inchworm, geometer
- meat** มีก 1. เนื้อสัตว์ กล้ามเนื้อที่ใช้เป็นอาหาร 2. ส่วนที่กินได้ของสิ่งมีชีวิต เช่น เนื้อผลไม้ เนื้อในเมล็ด
- meatus** มีกัส (L.) ปากทาง ปางช่อง รู
 meatus auditorius รูหู ทางเข้าสู่รูหู มี 2 ส่วน คือ ส่วนนอกตั้งแต่ใบหูเข้าไปจนถึงเยื่อแก้วหู และส่วนในเป็นส่วนถัดเข้าไปถึงกระดูกขมับซึ่งเป็นที่อยู่ของเส้นเลือด เส้นประสาท syn: auditory meatus
 meatus nasi communis รูจมูก มี 2 รูกันด้วยผนังกันรูจมูก
 meatus urinarius รูเปิดของท่อปัสสาวะ มักใช้กับเพศชาย คือรูเปิดที่ปลายขององคชาติ
- mechanism** เมคานิซึม 1. กลไกทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการกระตุ้นแล้วมีการตอบสนองด้วยกลไกทางเคมีและฟิสิกส์โดยอยู่นอกอำนาจจิตใจ เช่น การดื่มนม น้ำตาลแลกลดโศสในนมจะกระตุ้นให้เกิดกลไกการสร้างเอนไซม์แลกลดออกมาย่อยน้ำตาล 2. ความเคยชิน และรูปแบบการตอบสนองเพื่อให้บังเกิดผล comp: vitalism
- mechanoreceptor, mechanicoreceptor** เมคเอนอรีเซปเตอร์, เมคเอนิคอรีเซปเตอร์ อวัยวะรับความรู้สึก เมื่อถูกกระตุ้นด้วยปัจจัยทางฟิสิกส์ เช่น กระแสลม กระแสไฟฟ้า แรงดันจากเสียงหรือสัมผัส ทำให้มีการรับรู้ต่อต้านแห่งความสมดุล ความดัน และการสัมผัส
- meconium** เมคเอนเนียม (Gr. mekonion- น้ำผลไม้) 1. ผื่น น้ำจากผื่น 2. ขี้เทาของทารกเกิดใหม่ ประกอบด้วย น้ำคร่ำ กลืนต่าง ๆ เมื่อกลืนน้ำดี และเซลล์เยื่อผิวหนัง สีน้ำตาลอ่อนไปจนถึงดำปนเขียว หนักคล้ายน้ำมัน ถ่านไม้ มักไม่มีกลิ่น ทารกถ่ายออกมาหลังจากคลอดแล้วประมาณ 3-4 วัน 3. อุจจาระของสัตว์ที่สะสมไว้ระหว่างจำศีล เช่น ในระยะดักแด้ของแมลง
- mecopteran** เมคอปเทอรัน แมลงในอันดับ Mecoptera ได้แก่พวก แมลงแมงป่อง
- medi-** เมดิ- (L.) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า กลาง กึ่งกลาง
- ZO (S)**

- media** มีเดีย (L.) 1. พหุพจน์ของ medium 2. ส่วนกลางหรือซีกกลางของกล้ามเนื้อที่หุ้มหลอดเลือดแดงหรือท่อน้ำเหลือง syn: tunica media 3. เส้นปีกของแมลง
- M.E.M.** เอม อี เอม คำย่อของคำว่า minimum essential media ของเหลวตัวกลางเพื่อการเพาะเลี้ยง หรือแบกที่เรีย มีส่วนประกอบหลักของธาตุสารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญของเซลล์ คือ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน วิตามิน และเกลือแร่บางชนิด
- mediastinum** เมดิแอสทีนัม (L.- ณ จุดกึ่งกลาง) 1. ผนังประจัน คือผนังที่กั้นอวัยวะให้แบ่งออกเป็นสองส่วน 2. เยื่อกั้นช่องอก เป็นส่วนของเยื่อหุ้มปอดที่ยื่นเข้าไปในช่องอก ทำให้แบ่งออกเป็น 2 ช่อง เป็นที่บรรจุอวัยวะภายใน(ปอด)
- mediastinum testis ขึ้น tunica albuginea ซึ่งเป็นชั้นหนึ่งของเยื่อหุ้มอัณฑะที่หน้าตัวขึ้นทางผิวหนังด้านหลัง syn: corpus Highmori, body of Highmori
- thoracic mediastinum ช่องระหว่างอกสองช่อง เป็นที่อยู่ของเยื่อหุ้มหัวใจ หัวใจ และต่อมไทมัส มีแขนงเส้นประสาท vagus มาหล่อเลี้ยง และเป็นทางผ่านของเส้นประสาทไปยังกระบังลม (phrenic nerve) เป็นทางผ่านของท่อนม หลอดเลือด และหลอดอาหาร
- mediate** เมดิเอท 1. ความสำเร็จที่เกิดจากผลทางอ้อม 2. ซึ่งอาศัยสื่อกลาง เช่น ปลายประสาทที่กล้ามเนื้อติดหนัง ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางรับการกระตุ้นจากแรงดันส่งไปยังประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดการรับรู้ว่ามีควมดัน
- medic** เมดิค เสนารักษ์ หรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ หมายถึงกลุ่มผู้ช่วยแพทย์ที่ทำงานให้ความช่วยเหลือคณะแพทย์ในกองทัพสหรัฐ syn: medical corpsman
- medical** เมดิคัล ซึ่งเกี่ยวกับแพทย์ หรือเวชกรรม
- medical assistants ผู้ช่วยแพทย์ ได้แก่ผู้ที่ได้รับการอบรมด้านการแพทย์บางสาขาเพื่อให้ความช่วยเหลือแพทย์ในงานที่ไม่ต้องใช้การวินิจฉัย หรืองานพื้นฐาน เช่น นางพยาบาล บุรุษพยาบาล ทหาร เสนารักษ์

- medical corpsman เสนารักษ์ syn: medic
- medical jurisprudence แห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกาวแพทย์
- medical team คณะแพทย์ หมายถึงกลุ่มแพทย์ที่ทำงานร่วมกัน
- medicament** เมดิคาเมนต์ (L. medicamentum) เครื่องยา เวชภัณฑ์
- medication** เมดิเคชัน (L. medicatus) 1. วิธีใช้ยา หรือการรักษาโรคโดยวิธีใช้ยา 2. ใส่ยา
- hypodermic medication การรักษาโรคด้วยการฉีดยา หรือใช้ยาฉีด
- sublingual medication การรักษาโรคด้วยการอมเม็ดยาไว้ใต้ลิ้นให้ยาค่อย ๆ ละลายซึมเข้าไป
- medicinal** เมดิซินัล (L. medicina- ยา) 1. เกี่ยวข้องกับยา หรือการรักษา 2. เกี่ยวข้อง หรือมีสาเหตุมาจากยา
- medicinal enema การให้ยาทางหลอดเลือด ใช้ในกรณีที่มีผู้ป่วยกินยาไม่ได้
- medicinal plants พืชสมุนไพร คือพืชที่มีสารประกอบบางชนิดนำมาใช้รักษาอาการของโรคบางอย่าง หรือใช้ประโยชน์ทางด้านการแพทย์ เช่น ควินิน ใช้รักษาโรคไข้จับสั่น มะเกลือใช้ทำยาถ่าย
- medicinal rash ผื่นที่เกิดจากการแพ้ยา
- medicinal value คุณค่าทางยา หมายถึงสารที่มีคุณสมบัติทางยา อาจได้จากธรรมชาติ คือจากพวกพืชสมุนไพร หรือจากการสังเคราะห์
- medicine** เมดิซีน (L. medicina- ยา) 1. ยา หรือเวชบำบัด คือการรักษาโรคด้วยการใช้ยา 2. อายูรกรรม การแพทย์สาขาหนึ่งซึ่งทำการรักษาผู้ป่วยโดยวิธีเวชบำบัด 3. วิทยาศาสตร์การแพทย์ คือวิทยาศาสตร์ว่าด้วยการวินิจฉัย การป้องกัน การบำบัดโรค โดยเฉพาะโรคที่เกิดขึ้นกับอวัยวะภายใน ซึ่งจำเป็นต้องใช้อายุรแพทย์เป็นผู้ดูแลรักษา
- physician
- emergency medicine หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน การแพทย์สาขาหนึ่งที่ให้การรักษารับต้นต่อผู้ป่วยที่ถูกนำส่งโรงพยาบาล หรือหน่วยฉุกเฉินโดยที่ผู้ป่วยอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิต อาจเนื่องมาจากได้รับบาดเจ็บ หรือกรณีอื่น

experimental medicine หน่วยปฏิบัติการทดลองทางการแพทย์เป็นการแพทย์สาขาหนึ่งที่ทำการศึกษา สาเหตุ ลักษณะอาการ วิธี การรักษาโรคโดยใช้สัตว์ทดลอง

forensic medicine นิติเวชศาสตร์ เป็นการนำข้อมูลทาง การแพทย์มาอ่านนายประโยชน์ทางด้านกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาเหตุของการเสียชีวิต และเค้าเงื่อนที่จะนำไปสู่การสืบหาฆาตกร syn: legal medicine

internal medicine อายุรกรรม การแพทย์สาขาหนึ่งที่ทำให้ การบำบัดโรคผู้ป่วยการใช้ยา ไม่ใช้การผ่าตัด

medicine man หมอกลางบ้าน หมอผี ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางการแพทย์สมัยใหม่ แต่ปฏิบัติการรักษาอาการผู้ป่วยด้วยเวทย์มนต์คาถา

preventive medicine เวชศาสตร์ป้องกัน การแพทย์สาขา หนึ่งว่าด้วยการป้องกันมิให้เกิดโรค

tropical medicine เวชศาสตร์เขตร้อน การแพทย์สาขา หนึ่งว่าด้วยสาเหตุ อาการ และวิธีรักษาโรคที่เกิดขึ้นในเขตร้อน เช่น โรคไข้จับสั่น

veterinary medicine สัตวแพทย์ การแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับ สาเหตุ อาการ การวินิจฉัย ตลอดจนการรักษาโรคที่เกิดขึ้นกับสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงและสัตว์เศรษฐกิจ

medicolegal เมดิคอลีเกิล คือ forensic medicine

medicus เมดิคัส เมดิคัส (L.) อายุรแพทย์ แพทย์

index medicus วารสารที่มีบทความย่อของรายงานหรืองานวิจัย ทางด้านการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์

medinal เมดินัล ชื่อจดทะเบียนของ sodium barbital ซึ่งเป็นสารทำให้สลบ

medina worm เมดินา เวิร์ม คือ guinea worm

medium มีเดียม ดู media

medulla เมดัลลา (NA.) 1. กายวิภาค: (1) ไชกระดูก หรือสิ่งคล้ายไข กระดูก (2) ส่วนใน หรือส่วนกลางของอวัยวะตรงข้ามกับส่วนนอก (cortex) (3) คำย่อของสมองส่วน medulla oblongata
2. พฤษศาสตร์: (1) แก่นของลำต้น (2) ส่วนกลางของทาลัสของ สหราชอาณาจักร (3) ส่วนกลางของไลเคนชนิด crustose ซึ่งเป็น

บริเวณที่มีส่วนประกอบหลักของเส้นใยของพังใจ

adrenal medulla ส่วนในของต่อมหมวกไต

medulla of hair แกนกลางของเส้นผมหรือขน

medulla of kidney กรวยไต syn: renal pyramids

medulla oblongata สมองส่วนสุดท้าย ลักษณะเป็นท่อนกลม ส่วนกลางพองออก เป็นส่วนที่ต่ออยู่กับไขสันหลัง

medulla ossium ไขกระดูก

medulla of ovary ส่วนกลางของรังไข่ ประกอบด้วยเนื้อเยื่อเกี่ยวพันโปร่งบาง หลอดเลือดเล็ก ๆ ก้อนน้ำเหลืองเล็ก และแขนงเส้นประสาท

medulla spinalis ไขสันหลัง

medullary เมดัลแลรี (L.medullaris) 1. กายวิภาค: เกี่ยวข้องกับไขกระดูก หรือ medulla หรือ myelin 2. พฤษศาสตร์: เกี่ยวข้องกับแกน

medullary ray 1. กายวิภาค: สารจากส่วนกลางที่แผ่ออกเป็นรัศมีเข้าไปในส่วนนอก เช่น ในไตชุดที่ 3 2. พฤษศาสตร์: (1) แผ่นของเนื้อเยื่อระบบท่อลำเลียงที่ยื่นออกเป็นรัศมีในไซเลมของลำต้นพืชที่ให้เนื้อไม้ syn: xylem ray, woody ray, pith ray (2) แผ่นของเนื้อเยื่อพาเรงคิมาที่ยื่นออกเป็นรัศมีจากแกนของลำต้นในพืชพวกเถา(vine) และพืชล้มลุก(herb)

medullary sheath 1. กายวิภาค: myelin sheath

2. พฤษศาสตร์: ชั้นของเซลล์ที่ล้อมรอบแกนของลำต้นพืชบางชนิด

medullated เมดัลเลเทด 1. หุ้มด้วย หรือมี myelin sheath syn: myelinated 2. มีไขกระดูก

medullitis เมดัลไลทิส (L.medullaris- ไขกระดูก + Gr.itis- อักเสบ) กระดูกพรุนอักเสบ หรือไขสันหลังอักเสบ syn: myelitis

medusa เมดูซ่า 1. แมงกะพรุน 2. รูปร่างคล้ายระฆังคว่ำ หรือคล้ายดอกเห็ด ซึ่งเป็นรูปร่างแบบหนึ่งของสัตว์พวกแมงกะพรุน เป็นระยะที่มีการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ comp: polyp

medusoid เมดูซอยด์ 1. รูปร่างคล้าย medusa 2. ชนิดหนึ่งของชู่ออยด์ซึ่งต่อไปจะเจริญเป็น medusa พบในสัตว์พวกแมงกะพรุน

- meerkat** เมียร์แคท สัตว์คล้ายพังพอน อยู่ในวงศ์ Viverridae ขุดรูทำเป็นที่อยู่อาศัย พบแถบแอฟริกาใต้ เช่น เมียร์แคทสีเทา (*Suricata suricata*) อีกชื่อหนึ่งคือ suricate
- mega-** เมกะ- (Gr.) 1. คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่าใหญ่หรือยิ่งใหญ่ 2. เมื่อใช้กับหน่วยวัด หมายถึง 1 ล้าน (10^6) เช่น megaton - หนึ่งล้านตัน ดู megal-
- megacardia หัวใจโตผิดปกติ syn: cardiomegaly
- megacephalic ศีรษะโตผิดปกติ syn: macrocephalous
- megacolon ลำไส้ใหญ่ขยายพองผิดปกติ ส่วนใหญ่เป็นมาแต่กำเนิด และพบได้ในเด็กแรกเกิด หรือช่วงที่ยังเป็นเด็ก
- megadont มีฟันโต syn: macrodont
- megagamete เซลล์สืบพันธุ์ขนาดใหญ่ syn: macrogamete
- megakaryoblast เซลล์ยักษ์ของไขกระดูกที่ยังเจริญไม่เต็มที่
- megakaryocyte เซลล์ยักษ์ของไขกระดูกที่เจริญเต็มที่แล้ว ภายในมีนิวเคลียสขนาดใหญ่ หรือมีหลายนิวเคลียส syn: megaloblast, myeloplax
- megalo-** เมกะโล- (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ขนาดใหญ่ ใช้ได้เช่นเดียวกับคำว่า mega- เช่น megalohepatitis - ตับโต syn: hepatomegaly
- megalops larva** เมกะลอปส์ ลาร์วา ระยะตัวอ่อนของปู เป็นระยะถัดมาจาก zoea ว่ายนํ้าหากินอิสระ ต่อไปจะเจริญเป็นปูตัวเต็มวัย
- megalopteran** เมกะลอปเทอรัน แมลงในอันดับ Megaloptera ลักษณะคล้ายแมลงข้าง ใต้แก้มแมลงพวก alderfly และ dobsonfly
- megalospheric** เมกะลอสเฟอริค มีห้องแรกขนาดใหญ่ ใช้กับห้องแรกของเปลือกโปรโตซัวพวก foraminiferan
- megrin** เมกริม (O.Fr. migraine) อาการปวดศีรษะ วิงเวียน คลื่นไส้ ลมตะกั้ง syn: migraine
- Mehlis' gland** เมห์ลิส แกลนด์ ต่อมเซลล์เดี่ยวที่รวมกันเป็นกลุ่มล้อมรอบบริเวณ ootype ในสัตว์พวกหนอนตัวแบน ทำหน้าที่สร้างเปลือกไข่ เดิมเคยเรียกว่า shell gland

- meio-** ไมโอ- (Gr.meioun- ทำให้น้อยลง ลดลง) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่น เพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ขนาดหรือจำนวนลดลง คำที่นำหน้าด้วย mio-
- meiosis** ไมโอซิส แบบหนึ่งของการแบ่งเซลล์ โดยจำนวนไมโครโซมลดลงจาก diploid(2n) มาเป็น haploid(n) เป็นกระบวนการสร้างเซลล์สืบพันธุ์ของสัตว์(gametogenesis) และของพืช(sporogenesis)
- meissner's corpuscle** ไมสเนอร์'ส คอร์ปัสเคิล (George Meissner นักมีนุษวิทยา ชาวเยอรมัน, 1829-1906) อวัยวะรับการสัมผัสอยู่ที่ชั้นหนังที่ติดกับผิวหนัง ลักษณะรูปไข่มีแคปซูลหุ้ม ภายในมีปลายเส้นประสาททั้งชนิดที่มีปลอกหุ้ม และไม่มีปลอกหุ้ม มีอยู่เป็นจำนวนมากบริเวณที่ไม่มีขน เช่นที่ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า นิ้วมือ นิ้วเท้า และอวัยวะอื่น คือ ริมฝีปาก ปลายลิ้น เปลือกตา หัวนม ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางรับการกระตุ้นส่งต่อไปยังสมองเพื่อรับการสัมผัส
- meissner's plexus** ไมสเนอร์'ส เฟล็กซ์ ปมประสาทขนาดเล็ก อยู่ที่ชั้นใต้เยื่อผิวหนังของลำไส้เล็ก
- mel** เมล (L.) น้ำผึ้ง
- melanin** เมลานิน (Gr.) สารสีน้ำตาลเข้มหรือดำ พบได้ในสัตว์และพืช ในสัตว์เป็นสารที่ทำให้เกิดสีของเส้นผมและขน หนัง เนื้อสีเทาที่สมอง โคโรยด์ของลูกตา นอกจากนี้ยังพบในผู้ป่วยด้วยมะเร็งผิวหนังชนิด melanoma
- melanoblast** เมลาโนบลาสต์ (Gr.melanin- สีดำ + blastos- เยิร์ม หน่อ) เซลล์ที่ทำหน้าที่สร้างสารสีเมลานิน พบที่ชั้นฐานของผิวหนัง
- melanocyte** เมลาโนไซท์ (Gr.melanin- สีดำ + kytos- เซลล์) เซลล์ที่ทำหน้าที่กินสารสีเมลานิน และยังทำหน้าที่สร้างสารสีเมลานินด้วย พบที่ชั้นฐานของผิวหนัง syn: chromatophore
- melanoma** เมลาโนมา เนื้ออกสีดำ ประกอบด้วยเซลล์ที่มีสารสีเมลานิน syn: nevus pigmentosus
- melanophore** เมลาโนเฟอร์ (Gr.melanin- สีดำ + phores- มีอยู่) เซลล์สารสีเซลล์มีการแตกแขนง และมีแกรนูลของสารสีเมลานินอยู่ในไซโทพลาซึม พบได้ในสัตว์เกือบทุกชนิด ทำหน้าที่ให้สีผิวหนังหรือเปลือกของสัตว์ ตลอดจนการเปลี่ยนสีผิวหนังด้วย

melanosis	เมลานินซิส (Gr.melanin- สีดำ + osis- เข้ม มีมาก) 1. ภาวะที่มีการสะสมสารสีดำตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 2. ความผิดปกติของกระบวนการเมแทบอลิซึมของสารสี
melanosome	เมลานินโซม (Gr.melanin- สีดำ + soma- มวล) มวลสารสีใน ocellus ของโปรโตซัวพวก dinoflagellate
melatonin	เมลานินิน สารที่แยกมาจาก pineal body ของสมอง มีคุณสมบัติเพิ่มความเข้มเข้มของเมลานินในเซลล์สารสี
melena	เมลานา (Gr.melaina- สีดำ น้ำดีสีดำ) 1. อุจจาระสีดำคล้ายถ่าน เนื่องมาจากการทำงานของน้ำย่อยในลำไส้ที่ย่อยเลือดที่หลงเหลืออยู่ พบได้ตามปกติในทารกแรกเกิด 2. อาเจียนสีดำ
melitis	เมลไลทิส (Gr.melon- แก้ม + itis- อักเสบ) แก้มอักเสบ
member	เมมเบอร์ (L.membrum) 1. อวัยวะ หรือส่วนของร่างกายโดยเฉพาะ แขน ขา 2. นิเวศ: แต่ละตัวที่เป็นสมาชิกของประชากรสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่ง 3. ชนิดของสิ่งมีชีวิต ที่อยู่ในสกุล วงศ์ อันดับ ชั้น หรือ ไฟลัมเดียวกัน
membrane	เมมเบรน (L.membrana) เยื่อแผ่นบางนุ่มที่คั่น บุน ห่อหุ้ม หรือปกคลุมอวัยวะ หรือโครงสร้าง basement membrane เยื่อบางไม่มีเซลล์ อยู่ใต้ชั้นเซลล์บุผิว เพื่อช่วยให้เซลล์บุผิวเกาะ และการซึมผ่านของอาหารและของเสีย cell membrane เยื่อหุ้มเซลล์ เป็นเยื่อหุ้มไซโทพลาซึมของเซลล์ทั้งชนิด prokaryote และ eukaryote มีส่วนประกอบหลักคล้ายคลึงกัน คือ ชั้นบางของ phospholipid สองชั้น มี globular protein แทรกอยู่เป็นหย่อม ๆ และมีคาร์โบไฮเดรตพันธะอยู่กับโปรตีนหรือลิพิด สัดส่วนของส่วนประกอบหลัก และส่วนประกอบรอง (คอเลสเตอรอล ไอนโซม และสารอื่น) ต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์ syn: plasma membrane decidual membrane เยื่อผนังมดลูกชนิดหนึ่งของสตรีขณะตั้งครรภ์ drum membrane เยื่อแก้วหู syn: tympanic membrane egg membrane เยื่อหุ้มไข่ เป็นเยื่อทำหน้าที่ป้องกัน อาจสร้างชั้นแบบปฐมภูมิโดยเซลล์ไข่เอง (เช่น เยื่อหุ้มไข่) หรือทุติยภูมิโดยฟอลลิ-

เคิลเซลล์(เช่น sona pellucida) หรือไตรภูมิโดยท่อน้ำไขหรือ
มดลูก(เช่นไข่ขาว และเปลือกไข่)

false membrane เยื่อที่เกิดจากสารไหลซึม(exudate)ที่มี
ไฟบรินเป็นส่วนประกอบ พบอยู่บนผิวของเยื่อที่อยู่บนหลอดลมของผู้ป่วย
โรคคอตีบ

fetal membrane โครงสร้างที่เป็นเยื่อบาง ทำหน้าที่ป้องกัน
และค้ำจุนตัวอ่อน ได้แก่ yolk sac, allantois, amnion, cho-
rion, decidua และ placenta

mucous membrane เยื่อเมือกบุช่องว่างและท่อซึ่งทำหน้าที่เป็น
ทางผ่านของอากาศ เยื่อเมือกผลิตเมือกเพื่อให้ท่อหรือช่องเหล่านั้น
เปียกชื้นอยู่ตลอดเวลา

nictitating membrane เยื่อหุ้มตาในสัตว์มีกระดูกสันหลังชั้น
ต่ำที่ไม่มีเปลือกตา เช่น สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน ในคนเป็น
อวัยวะตกค้าง คือ เยื่อตาขาวซึ่งบุอยู่ที่ส่วนหนึ่งของลูกตาและภายใน
เปลือกตา

nuclear membrane เยื่อหุ้มนิวเคลียส ลักษณะและส่วนประ-
กอบหลักคล้ายคลึงกับเยื่อหุ้มเซลล์ ทำหน้าที่แบ่งสารพันธุกรรมออกจาก
ไซโทพลาซึมของเซลล์ eukaryote เป็นแหล่งเริ่มต้นของระบบท่อน้ำ
เลี้ยงภายในเซลล์

selectively permeable membrane เยื่อบางที่ยอมให้สาร
ผ่านได้เร็วช้าต่างกัน เช่น ให้น้ำผ่านได้เร็วกว่าเกลือ และน้ำตาล

semipermeable membrane เยื่อบางที่ยอมให้น้ำผ่านได้ แต่
ตัวถูกทำลายที่อยู่ในสารละลายผ่านไม่ได้ ถ้าจะผ่านได้ต้องมีกลไก
พิเศษเรียกว่า active transport

serous membrane เยื่อบางใส ประกอบด้วย mesothelium
ที่อยู่บนชั้นบางของเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผนังของช่องหรือ
โพรงปิดของร่างกาย คือ ช่องรอบหัวใจ ช่องอก และช่องท้อง ผิววนอึก
สุดจะชุ่มด้วยของเหลวที่มีคุณสมบัติคล้ายน้ำเหลือง

tympenic membrane เยื่อแก้วหู

virginal membrane เยื่อพรหมจารย์ syn: hymen

vitelline membrane เยื่อหุ้มไข่

- yolk membrane เยื่อหุ้มไข่รวมทั้งไข่แดงด้วย syn: zona pellucida, vitelline
- membrane bone** เมมเบรน ไบน กระดูกที่เกิดจากการสะสมสารประกอบแคลเซียมภายในเยื่อบาง ลักษณะเป็นแผ่น เช่น กระดูกหน้าผาก syn: dermal bone
- membrum** เมมบริม (L.) ดู member
 membrum muliebre เม็ดละมุดหรือโคลกอริส คือปุ่มกระสันต์เหนือปากช่องคลอด
 membrum virile ลึงค์ องคชาติ
- menarche** เมนาร์เค (Gr.men- เดือน + arche- เริ่มต้น) การเริ่มแรกมีระดู เมื่อสตรีมีอายุเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ มีการตกไข่ ปกติมักมีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป
- Mendel's laws** เมนเดล'ส ลอว์ส กฎหรือหลักที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมลักษณะถ่ายทอดทางพันธุกรรม นำเสนอโดย Gregor Mendel เมื่อปี 1866 แต่ไม่มีผู้ใดสนใจจนกระทั่งถึงปี 1900 ประกอบด้วย law of segregation, law of independent combination และ law of dominance
- menhaden** เมนฮาเดน ปลาทะเลวงศ์ Clupeidae วงศ์เดียวกับปลาหลังเขียว(sardine) และปลาแฮร์ริง อยู่ในสกุล *Brevoortia* เช่น *B. tyranus* พบตามชายฝั่งแอตแลนติกของสหรัฐและอ่าวเม็กซิโก เรียกอีกชื่อว่า mossbunker
- meninges(sing. meninx)** เมนิงเจส (Gr.) 1. เยื่อบาง 2. เยื่อหุ้มสมองและไขสันหลัง มีสามชั้น คือ ชั้นนอก - dura mater, ชั้นกลาง - arachnoid, และชั้นใน - piamater
- meniscus(pl. menisci)** เมนิสคัส (Gr.meniskos- รูปจันทร์เสี้ยว) 1. เลนส์รูปโค้ง คือด้านหนึ่งนูนอีกด้านหนึ่งเว้า 2. ผิวโค้งของของเหลวที่อยู่ในข้อตั่ง อาจโค้งขึ้นหรือเว้าลง 3. กระดูกอ่อนที่ข้อเข่า รูปจันทร์เสี้ยว ทำหน้าที่เป็นข้อต่อระหว่างกระดูกขาที่อนบนและที่อนล่าง
- menopause** เมโนพอส (Gr.men-เดือน + pausis- หยุด) การหมดระดู วัชหมดระดู รังไข่ไม่มีการผลิตไข่ เป็นสภาพปกติของสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป

menostaxis	เมโนสแทกซิส (Gr.men- เดือน + staxis- การหยุด) ระยะเวลาดูไหลนานมากผิดปกติ เนื่องจากเยื่อผนังมดลูกตายเป็นบางแห่ง
menotaxis	เมโนแทกซิส ปฏิกริยาตอบสนองต่อแสงของสัตว์ โดยการเคลื่อนที่เข้าหาแหล่งกำเนิดแสงด้วยมุมที่คงที่
menotropins	เมโนโทรพินส์ คือ ฮอร์โมนรวมของ follicle-stimulating hormone กับ luteinizing hormone ใช้สำหรับเร่งการเจริญของ follicle ของรังไข่ เมโนโทรพินส์ สกัดมาจากปัสสาวะของสตรีที่หมดระดูแล้ว และเมื่อใช้ร่วมกับ chorionic gonadotropin ของคน(HCG) จะช่วยให้มีการตกไข่
menoxenia	เมโนกซีเนีย (Gr.men- เดือน + xenos- แปลก) การมีระดูผิดปกติ คือ ระยะเวลาดูไหลอาจนานหรือเร็ว
menses	เมนเซส (L.พหูพจน์ของ mensis- เดือน) ระดู หรือรอบเดือน syn: menstruation
menstrual	เมนสทริวอัล (L.menstrualis) เกี่ยวข้องกับระดู syn: catamenial menstrual cycle คาบระดู เป็นคาบกระบวนการเปลี่ยนแปลงของเยื่อผนังมดลูกและอวัยวะสืบพันธุ์ที่เกี่ยวข้อง(รังไข่ ช่องคลอด) โดยมีการสลับสัมพันธ์กันระหว่างระยะระดูไหลและระยะไม่มีระดูไหล ซึ่งในสตรีปกติทั้งสองระยะรวมกันกินเวลาประมาณ 28 วัน menstrual flow ระยะระดูไหล สตรีปกติไม่ควรเกิน 5 วัน
menstruation	เมนสทริวเอชัน การมีระดู การมีรอบเดือนตามปกติ หมายถึงการที่สตรีปล่อยให้ระดูไหลออกทางช่องคลอด ระดูประกอบด้วยเลือด เนื้อเยื่อผนังมดลูกที่ตายแล้ว และสารคัดหลั่งจากต่อม การมีระดูในสตรีปกติเกิดขึ้นทุก 28 วัน เริ่มตั้งแต่อายุเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ไปจนถึงวัยหมดระดู เฉลี่ยอายุระหว่าง 13-50 ปี
menstruum	เมนสทริวอัลัม (L.menstruus- ของเหลวระดู) ตัวทำละลาย มีเด็ยหรือตัวกลาง สมัยก่อนเชื่อกันว่า ของเหลวระดูมีคุณสมบัติเป็นตัวทำละลาย จึงใช้สำหรับสกัดตัวยาออกมาจากสารที่มีตัวยา
mensuration	เมนชีวเรชัน (L.mensuro- การวัด) การวัด
mental	เมนทัล (L.mens, ment- ใจ) 1. เกี่ยวข้องกับจิตใจ 2. (L.mentum- คาง) เกี่ยวข้องกับคาง

- mentum** เมนทัม, เมนทุม (L.- คาง) 1. สัตว: (1) คาง syn: genion (2) ส่วนปลายของ postmentum ของแผ่นรยางค์ปาก labium ในสัตว์พวกแมลง (3) ส่วนฐานของ gnathochilarium ของสัตว์พวก diplopod 2. พฤษ: ส่วนที่ยื่นออกไปจากก้านชูเกสรของดอกกล้วยไม้ syn: perula
- meraspis** เมแรสปิส ตัวอ่อนระยะที่สองของซากดึกดำบรรพ์ trilobite
- mercuric chloride** เมอร์คิวริก คลอไรด์ $HgCl_2$ สารละลายเข้มข้น 1:1000 ใช้สำหรับล้างมือ และผิวหนังเพื่อป้องกันการติดเชื้อ ถ้าความเข้มข้นลดลงคือ 1:2000 หรือ 1:4000 ใช้ล้างแผลได้ ข้อพึงระวังคือ เมอร์คิวริกคลอไรด์ทำให้ไขขาวจับก้อน กัดกร่อนผิวหนังและโลหะ และอาจทำให้เกิดผิวหนังอักเสบจึงต้องระวังเมื่อใช้ นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์เป็นสารละลายทำให้คงสภาพเนื้อเยื่อในวิชาไมโครเทคนิค syn: bichloride of mercury, corrosive sublimate
- mercurochrome** เมอร์คิวโรโครม ชื่อยากรรมสีที่มีส่วนผสมของสารปรอท 23 เปอร์เซ็นต์ ใช้เป็นยาฆ่าเชื้อโรคภายนอก
- merganser** เมอร์นกันเซอร์ เป็ดดำน้ำ กินปลาเป็นอาหาร อยู่ในสกุล *Mergus* และ *Lophodytes* ในอนุวงศ์ Merginae ของวงศ์ Anatidae เช่นเดียวกับเป็ดกลุ่มอื่น ไม่มีในไทย
- merlin** เมอร์ลิน นกเหยี่ยวฟัลคอนขนาดเล็กวงศ์ Falconidae เช่น เหยี่ยวนกพิลาป (*Falco columbarius*) อยู่ทางตะวันออกของสหรัฐ ไม่พบในไทย
- mermaid's purse** เมอร์เมด'ส เพิร์ส แคปซูลหุ้มไข่ของปลาฉลามบางชนิด ลักษณะแข็ง เหนียวคล้ายเขาสัตว์
- mero-** เมโร- (Gr.meros) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่าเป็นส่วนหนึ่ง
- meroblastic** เมโรบลาสติก (Gr.meros + blastos- เฮอร์ม) เกี่ยวข้องกับการแบ่งเซลล์ของไข่ที่มีไข่แดงมาก (teloblastic egg) เมื่อปฏิสนธิแล้วจะมีการแบ่งเซลล์เฉพาะส่วน animal pole ดู epiblast, hypoblast
- meroceles** เมโรซีล (Gr.meros + kele- ไล่เลื่อน) ไล่เลื่อนที่โคนขา

- merocrine** เมโรไครน์, เมโรคริน (Gr.meros + krinein- คัดหลัง) ชนิดหนึ่งของต่อมผลิตสารคัดหลัง โดยที่เซลล์ของต่อมเป็นปกติปล่อยออกมาแต่สารคัดหลัง (ตรงข้ามกับต่อมน้ำนมที่มีไซโทพลาซึมของเซลล์ต่อมหลุดออกมาด้วย) เช่น parotid gland ดู apocrine, holocrine
- merogenesis** เมโรเจเนซิส (Gr.meros + genesis- ผลิต) การเพิ่มจำนวนหรือการสืบพันธุ์ โดยแบ่งออกเป็นปล้อง ๆ หรือเป็นชั้น
- merogony** เมโรโกนี (Gr.meros + gonos- ผลิตแรกเริ่ม เพศ) 1. การเจริญเฉพาะที่ส่วนหนึ่งของไข่ หรือส่วนที่หลุดออกไปจากไข่ เช่น ในกรณีของไข่ที่มีไข่แดงมาก 2. การเจริญโดยแบ่งตัวระยะ schizont ออกเป็นระยะ merozoite ของโปรโตซัวพวก sporozoa เช่น *Plasmodium*
- merology** เมโรโลยี (Gr.meros + logos- ศึกษา) ภาควิภาคศาสตร์ของเนื้อเยื่อพื้นฐาน
- meromyarian** เมโรไมเอเรียน มีเซลล์กล้ามเนื้อเพียง 2-3 เซลล์ในแต่ละจุดภาคของลำตัว เช่น ในสัตว์พวกหนอนตัวกลมบางชนิด
- meronephridium** เมโรเนฟริเดียม (Gr.meros- ส่วน ซีก + nephros- ไต) กลุ่มของหลอดไตที่เกิดจากเส้นกลุ่มเซลล์คัพภะเพียงเส้นเดียว เช่น สัตว์พวกไส้เดือนดิน
- meropia** เมโรเปีย (Gr.meros + ops- การมองเห็น) ตาบอดเพียงบางส่วน
- meroplankton** เมโรพลงค์ตอน แพลงตอนที่มีการเคลื่อนที่ในแนวตั้งทุกวัน เช่น ลูกน้ำเคลื่อนที่สู่วิวน้ำในช่วงเวลาเช้า แล้วเคลื่อนลงสู่ระดับล่างเมื่อความเข้มของแสงมากขึ้น
- merosome** เมโรโซม (Gr.meros + soma- มวล) ปล้อง metamere, somite
- merostomate** เมโรสโตเมท สัตว์พวกแมงมุม อยู่ในชั้นย่อย Merostomata ได้แก่ พวกแมงดาทะเล เช่น king crab (*Xiphosura*) และ horseshoe crab (*Limulus*)
- merozoite** เมโรซอซกี (Gr.meros- ส่วน + zoon- สัตว์) ตัวเมโรซอซกีเกิดจากการแบ่งตัวของ schizont แบบไม่อาศัยเพศ 1 ตัว ได้เมโรซอซกีหลายตัว เป็นลักษณะการสืบพันธุ์แบบ schizogony ของวงชีวิตพวก

- sporozoa (เช่น *Plasmodium*) ในเซลล์เม็ดเลือดแดง หรือเซลล์ของอวัยวะระบบเลือดน้ำเหลืองของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ซึ่งทำหน้าที่เป็นโฮสต์กึ่งกลาง ดู sporozoa, schizogony, plasmodium
- merthiolate** เมอร์ไทโอเลท ชื่อยากรรมสิทธิ์ของสาร thimerosal ซึ่งเป็นสารประกอบอินทรีย์ที่มีปรอทอยู่ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ มีพิษน้อยกว่าเมอร์คิวริกคลอไรด์ ใช้เป็นยาระงับเชื้อโรคในรูปของสารละลายในน้ำ 1:5000 - 1:10,000 หรือในรูปของ tincture (สารละลายแอลกอฮอล์) 1:2000 ใช้เป็นยาหยอดตาได้ในรูปของครีมด้วยสัดส่วน 1:5000 - 10,000 ในสารละลายน้ำ
- mesad** เมแซด (G.mesos- กลาง + L.ad- ไปยัง) ไปยังจุดกลาง เส้นกลาง หรือระนาบกลาง
- mesaxonic** เมแซกซอนิก รูปแบบลักษณะของเท้าสัตว์ซึ่งแกนกลางรับน้ำหนักผ่านลงนิ้วกลาง เช่น ในพวกม้า
- mescal** เมสคัล เครื่องดื่มมีพิษของเม็กซิโก กลั่นมาจากใบของป่านศรนารายณ์ (maguey - *Agave*)
- mescaline** เมสคาลีน สารแอลคาลอยด์มีพิษ สกัดมาจากส่วนหัวของดอกป่านศรนารายณ์ (*Lophophora williamsii*) ถ้าเข้าสู่ร่างกายจะทำให้เกิดอาการภาพหลอน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการมองเห็นสีและการฟังเสียงดนตรี ชาวอเมริกันอินเดียนใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา syn: peyote
- mesectoderm** เมเซคโทเดิร์ม เซลล์ที่มีต้นกำเนิดมาจากเอกโทเดิร์ม ชนิด neural crest แล้วเคลื่อนที่มาเป็นเซลล์ mesenchyme และเซลล์สารสี
- mesencephalon** เมเซนเซฟาโลน (Gr.mesos- กลาง + enkephalos- สมอง) สมองส่วนกลาง เป็นส่วนหนึ่งในสามส่วนของสมองในสัตว์มีกระดูกสันหลังระยะเริ่มแรก ในสัตว์มีกระดูกสันหลังขั้นสูงจะพัฒนาไปเป็น corpora quadrigemina, crura cerebri และ aqueduct of Sylvius
- mesenchyme** เมเซนไคม์ (Gr.mesos + enchyma- การแช่ชุ่ม) เนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิดหนึ่งในระยะตัวอ่อน เจริญมาจากเนื้อชั้นเมโซเดิร์ม มีส่วนประกอบหลักเป็นเซลล์ที่มีแขนงก่ายทับกัน เมื่อตัวอ่อนเจริญขึ้น เมเซนไคม์จะเจริญต่อไปเป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิดต่าง ๆ คือ กระดูกอ่อน กระดูก เลือดและหลอดเลือด กล้ามเนื้อหัวใจ และกล้ามเนื้อเรียบ

messenger RNA	เมเซนเจอร์ อาร์เอ็นเอ ดู ribonucleic acid
mesenteron	เมเซนเทรอน ระบบทางเดินอาหารส่วนกลางในระยะตัวอ่อน
mesentery	เมเซนเทรี (Gr.mesos- กลาง + enteron- ลำไส้) เยื่อแขวนลำไส้ เกิดจากการยื่นของเยื่อช่องท้องออกมาล้อมลำไส้เล็กไว้ทำให้ยึดแขวนอยู่กับผนังด้านหลังของช่องท้อง นอกจากนี้เยื่อแขวนลำไส้ยังหุ้มเส้นประสาทหลอดเลือดและท่อน้ำเหลืองที่มาสู่ลำไส้ด้วย
mesia	เมเชีย นกขนาดเล็กในกลุ่มของ song-babbler วงศ์ Timaliidae เช่น นกกระรอกทองแก้วขาว (silver-eared mesia - <i>Leiothrix argentauris</i>)
mesiad	เมซิแอด (Gr.mesos- กลาง + L.ad- ไปยัง ไปสู่) ไปสู่ระนาบกลางของร่างกาย หรือส่วนของร่างกาย syn: mesad
mesial	เมซิอัล อยู่ใกล้กับระนาบกลางของร่างกาย syn: median
mesic	เมซิค สภาวะความชื้นพอเหมาะ คือไม่ชื้นมากหรือไม่แห้งมาก
meso-	เมโซ- (Gr.mesos- กลาง) คำที่ใช้ผสมคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า 1. กลาง 2. เกี่ยวข้องกับเยื่อแขวนลำไส้ 3. แพทยะ: บางส่วน หรือแทรกซ้อน หรือทุติยภูมิ
mesocolon	เมโซโคลอน (Gr.mesos-กลาง + kolon- ลำไส้ใหญ่) เยื่อแขวนลำไส้ใหญ่ส่วนโคลอน
mesocord	เมโซคอร์ด ส่วนของสายสะดือที่ต่อกับรกด้วยเนื้อเยื่อของถุงน้ำคร่ำ ซึ่งพับผสานเข้าไปในรกแบบการผสานนิ้วมือทั้งสองข้าง
mesoderm	เมโซเดิร์ม (Gr.mesos-กลาง + derma- หนัง) เนื้อชั้นกลาง ซึ่งเป็นชั้นหนึ่งในจำนวนเนื้อชั้นเริ่มแรก 3 ชั้นของตัวอ่อน ในสัตว์พวก metazoa ต่อไปจะเจริญเป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน กล้ามเนื้อ ระบบโครงกระดูก ระบบหมุนเวียนโลหิตและน้ำเหลือง ระบบขับถ่ายและสืบพันธุ์ ช่องว่างและเยื่อช่องว่างของลำตัว
mesodont	เมโซดอนท์ 1. มีฟันขนาดกลาง 2. มี mandible ขนาดกลาง ใช้กับสัตว์พวกแมลง
mesoglea	เมโซเกลีย สารคล้ายวุ้นอยู่ระหว่างชั้นนอก(epidermis) กับชั้นใน(gastrodermis) ของสัตว์พวกแมงกะพรุน
mesomere	เมโซเมียร์ (Gr.mesos- กลาง + meros- ส่วน) ชั้นของเมโซเดิร์มที่อยู่ระหว่าง epimere และ hypomere ซึ่งต่อไปจะเจริญเป็น

ไต syn: nephrostome, intermediate mesoderm

mesonephric เมโซเนฟริค (Gr.mesos- กลาง + nephros- ไต) เกี่ยวข้องกับ ไตชุดที่สอง

mesonephric duct หลอดไตชุดที่สองในช่วงที่ยังเป็นตัวอ่อนต่อไปเจริญเป็นท่อนำสุจิในเพศชาย (ductus epididymidis, ductus deferens, seminal vesicle และ ejaculatory duct) ในเพศหญิงเป็นอวัยวะตกค้าง คือ Gartner's duct ของ epoophoron syn: wolffian duct

mesonephric tubules หลอดไตเล็กที่อยู่ภายในไตชุดที่สองช่วงที่ยังเป็นตัวอ่อน มีสองกลุ่มคือ ส่วนต้นและส่วนปลาย ส่วนต้นต่อไปเจริญเป็นท่อนำสุจิ (efferent ductule) ของอัณฑะและส่วนของ epididymis ในเพศชาย สำหรับในเพศหญิงเจริญเป็น epoophoron และ vesicular appendix ซึ่งเป็นโครงสร้างลักษณะเป็นก้อนอยู่ที่เอ็น broad ligament ใกล้รังไข่ ส่วนปลายต่อไปเจริญไปเป็น paradidymis และท่อเล็ก ๆ ที่เป็นอวัยวะตกค้างไม่มีหน้าที่ในเพศชาย สำหรับในเพศหญิงเจริญไปเป็น paroophoron ทุกโครงสร้าง (ยกเว้น efferent ductule) เป็นอวัยวะตกค้างที่ไม่มีหน้าที่

mesonephros เมโซเนฟรอส ไตชุดที่สองซึ่งพบได้ในตัวอ่อนสัตว์มีกระดูกสันหลังตั้งแต่ชั้น Cyclostomata ขึ้นมา เป็นไตที่อยู่ระหว่าง pronephros และ metanephros ในสัตว์พวกปลา และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ จะยังคงเป็น mesonephros อยู่แม้ในช่วงที่เจริญเต็มวัยแล้ว แต่ในสัตว์ชั้นสูงขึ้นมาคือในพวกสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม mesonephros จะหมดหน้าที่ มีการเจริญของ metanephros ขึ้นมาแทน แล้ว metanephros เจริญต่อไปเป็นไต (kidney) เมื่อถึงระยะเจริญวัย syn: Wolffian body, middle kidney

mesophyte เมโซไฟท์ พืชซึ่งต้องการน้ำหรือความชื้นปานกลาง เป็นกลุ่มพืชที่อยู่ระหว่างพืชที่อยู่ในที่แห้งแล้ง - xerophyte และพวกที่อยู่ในที่ชื้นและ - hydrophyte พืชพวกเมโซไฟท์ ได้แก่ พืชที่ขึ้นได้ในดินที่มีน้ำใต้ดินตลอดปีของเขตอบอุ่น ในเขตร้อนชื้น คือ กลุ่มพืชที่ขึ้นได้ในบริเวณหุบเขาของป่าไม้ผลัดใบ comp: hydrophyte, xerophyte

mesorchium	เมซอร์คิอัม (Gr.mesos- กลาง + orchis- อัญตะ) เชื่อมบุช่องท้องที่พับล้อมอวัยวะให้อยู่ในช่องท้องในระยะที่ยังเป็นทารก
mesosaprobic	เมโซแซพรอบิค อาศัยอยู่ในน้ำที่มีปฏิกิริยาออกซิเดชันและการย่อยสลายสารอินทรีย์ด้วยแบคทีเรีย หมายถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับพวกโปรโตซัว
mesosoma	เมโซโซมา (Gr.meso- กลาง + soma- ร่างกาย) 1. ส่วนของร่างกายก่อนถึงส่วนท้องสัตว์พวกแมงมุมที่อาศัยอยู่ในน้ำ ดู euryptero-rid 2. ปล้องต้นของส่วนท้องพวกสัตว์ขาปล้อง ดู opisthosoma
mesosome	เมโซโซม ส่วนกลางของลำตัวสัตว์พวก deuterostome เช่น พวก hemichordate (พวกเพรียงหัวหอม)
mesothelium	เมโซทีเลียม (NA.) ชั้นเยื่อผิวที่มีเซลล์รูปเหลี่ยมแบน ซึ่งเจริญมาจากเนื้อชั้นเมโซเดิร์ม ทำหน้าที่บุช่องว่างในลำตัวสัตว์มีกระดูกสันหลังในระยะเริ่มแรกของการเจริญ เมื่อเจริญเต็มวัยแล้ว เยื่อเมโซทีเลียมจะเปลี่ยนแปลงเป็นเยื่อผิวของ serous membrane
mesothorax	เมโซทอแรกซ์ ปล้องกลางของส่วนอกสัตว์พวกแมลง ตามปกติเป็นปล้องที่ด้านบนมีปีกคู่แรก และด้านล่างมีขาคู่ที่สอง
mesovarium	เมโซวาเรียม (NA) ส่วนของเยื่อบุช่องท้องที่พับล้อมส่วนหน้าของรังไข่ให้ยึดติดอยู่กับส่วนหลังของเอ็น broad ligament
mesozoan	เมโซซวาน สัตว์ที่มีเนื้อสองชั้น คือกลุ่มสัตว์ที่วิวัฒนาการสูงกว่าโปรโตซัว แต่ยังไม่มียเนื้อสามชั้นเหมือนสัตว์พวก metazoa จัดอยู่ในไฟลัมเล็กที่มีสายวิวัฒนาการไม่กระจ่างชัด เป็นสัตว์ขนาดเล็กซึ่งดำรงชีพแบบปรสิตอยู่ในโฮสต์ที่เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น <i>Dicyema</i> เป็นปรสิตของปลาหมึกยักษ์
Mesozoic era	เมโซซออิก อีรา มหายุคที่ 3 ในจำนวน 4 มหายุค อยู่ระหว่างมหายุค Paleozoic และ Cenozoic ประกอบด้วยคาบ Triassic, Jurassic และ Cretaceous ซึ่งเริ่มจากประมาณ 225-136 ล้านปีมาแล้ว ถือเป็นมหายุคที่มีไดโนเสาร์ครองโลก
meta-	เมแท- (Gr.meta- ภายหลัง เบื้องหน้า เหนือ) 1. คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนรูปร่าง หรือเกิดขึ้นภายหลังตามขั้นตอนที่เป็นระบบ 2. เคมี: ใช้นำหน้าชื่อสารเคมีเพื่อระบุตำแหน่งที่ 1-3 ของอนุพันธ่วงเบนซีน

metabolic เมแทบอลิซึม (Gr. metaballein- ทำให้หมุนกลับ ทำให้เปลี่ยนแปลง)
เกี่ยวข้องกับกระบวนการเมแทบอลิซึม

metabolic balance การเปรียบเทียบการนำเข้าและการ
ถ่ายออกของสารอาหารชนิดใดชนิดหนึ่งที่เฉพาะ สภาวะสมดุลมีค่าเป็น
ลบ เมื่ออาหารส่วนเกินถูกถ่ายออกมา และอาจมีค่าเป็นบวก เมื่อมี
การนำเข้าอาหารส่วนเกิน แต่ส่วนเกินนั้นไม่มีการถ่ายออกมา

metabolic body size คือมวลของเนื้อเยื่อของแต่ละตัวที่
สามารถมีการปลุกฤทธิ์ หรือมีกระบวนการเมแทบอลิซึมได้ เทียบออกมา
เป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ = น้ำหนักตัวเป็นกิโลกรัมยกกำลัง 0.75 เช่น
น้ำหนักตัว 50 กิโลกรัม มี metabolic body size = $50^{0.75}$
กิโลกรัม syn: physiological size

metabolic failure ความล้มเหลวอย่างกระทันหันของหน้าที่
ทางสรีระและจิตใจ ตามด้วยการเสียชีวิต

metabolic gradient ความมากน้อยของการมีฤทธิ์ในกระ-
บวนการเมแทบอลิซึมในโครงสร้างใดโครงสร้างหนึ่งของร่างกาย เช่น
มีกระบวนการเมแทบอลิซึมในลำไส้ส่วน duodenum มาก แล้วค่อย ๆ
ลดลงจนเหลือน้อยในส่วนของ ileum

metabolic rate อัตรากระบวนการเมแทบอลิซึมซึ่งพิจารณา
จากปริมาณอาหารที่กินเข้าไป ผลผลิตที่ได้เป็นความร้อน หรือปริมาณ
ออกซิเจนที่ถูกใช้ ดู basal metabolism

metabolism เมแทบอลิซึม (Gr. meta- เปลี่ยนแปลง + ismos- อยู่ในสภาวะ)
กระบวนการเปลี่ยนแปลงสารอาหารให้เป็นพลังงานและเป็นมวลของ
ร่างกาย หรือกระบวนการเผาผลาญภายในร่างกาย (ไพซาค) เป็น
กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสรีระเคมีของสารต่าง ๆ เพื่อให้ได้พลัง
งานและผลพวงของพลังงานเกิดขึ้นภายในเซลล์ของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดขณะ
ยังมีชีวิตอยู่ เริ่มตั้งแต่การปฏิสนธิไปจนถึงตาย ถือเป็นลักษณะสำคัญของ
สิ่งมีชีวิต ประกอบด้วยกระบวนการหลักสองกระบวนการ คือ กระบวน
การใช้พลังงาน - anabolism และกระบวนการสร้างพลังงาน -
catabolism ดู anabolism, catabolism

basal metabolism หรือ basal metabolic rate อัตรา
การใช้พลังงานต่ำสุด วัดจากช่วงที่พัก (หรือนอนหลับ) สำหรับบุคคล

ขรรคมดาเฉลี่ยระหว่าง 1500-1800 แคลอรี ถ้าคิดเป็นอัตราต่อน้ำหนักของร่างกายเฉลี่ย 1 แคลอรีต่อน้ำหนักร่างกาย 1 กิโลกรัมต่อ 1 ชั่วโมง ถ้าคิดเป็นอัตราต่อพื้นผิวของร่างกายเฉลี่ย 40 แคลอรีต่อพื้นผิว 1 ตารางเมตรต่อ 1 ชั่วโมง

carbohydrate metabolism กระบวนการเมแทบอลิซึมของคาร์โบไฮเดรต เริ่มจากคาร์โบไฮเดรตที่ร่างกายสามารถย่อยได้ถูกเอนไซม์ย่อยให้เป็นโมโนแซ็กคาไรด์โดยมีกลูโคสเป็นสารหลักถูกดูดซึมผ่านผนังลำไส้ส่งไปยังเซลล์ ถ้าเป็นเซลล์ตับและกล้ามเนื้อ กลูโคสบางส่วนจะถูกเปลี่ยนให้เป็นพอลิแซ็กคาไรด์ในรูปของไกลโคเจน โดยทั่วไปเมื่อกลูโคสเข้าสู่เซลล์แล้ว จะเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมีทั้งในสภาพที่มีออกซิเจนและปราศจากออกซิเจน ในกรณีที่มีออกซิเจน กระบวนการแรกคือ ไกลโคไลซิส กลูโคสถูกเปลี่ยนเป็นกรดไพรูวิก พลังงานในรูป ATP และพลังงานในรูปของ NADH ต่อไปกรดไพรูวิกจะถูกเปลี่ยนให้เป็น acetyl Co.A เข้าสู่กระบวนการที่สองคือ Kreb's cycle ได้พลังงานในรูปของ ATP, GTP, NADH และ FADH ซึ่ง NADH และ FADH จะถูกส่งต่อไปยังกระบวนการที่สามคือ respiratory chain ได้พลังงานออกมาในรูปของ ATP ของเสียที่ได้ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของคาร์บอนไดออกไซด์และน้ำ ดู glycolysis, Kreb's cycle, respiratory chain

fat metabolism กระบวนการเมแทบอลิซึมของไขมัน เริ่มจากไขมันถูกย่อยด้วยเอนไซม์ได้กรดไขมันและกลีเซอริน แล้วถูกดูดซึมผ่านผนังลำไส้ส่งต่อไปยังเซลล์ กรดไขมันและกลีเซอรินบางส่วนจะถูกเปลี่ยนให้เป็นไขมันสะสมไว้ในเซลล์ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อไขมัน(adipose tissue) กรดไขมันจะถูกออกซิไดส์จนได้ dihydroxy acetone phosphate ซึ่งเข้าสู่กระบวนการไกลโคไลซิสได้ กลีเซอรอลจะถูกออกซิไดส์จนได้ alpha-ketoglutaric acid สามารถเข้าสู่กระบวนการ Kreb's cycle ได้ ผลผลิตขั้นสุดท้ายจึงได้พลังงาน และของเสียเป็นคาร์บอนไดออกไซด์และน้ำเช่นเดียวกับพวกคาร์โบไฮเดรต

protein metabolism กระบวนการเมแทบอลิซึมของโปรตีน เริ่มจากโปรตีนถูกย่อยด้วยเอนไซม์ได้กรดอะมิโน แล้วถูกดูดซึมผ่านผนัง

- ล่าไว้ส่งต่อไปยังเซลล์บางส่วนจะถูกสังเคราะห์ให้เป็นโปรตีนใหม่เพื่อเสริมสร้างส่วนสำคัญต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น เซลล์เมมเบรน กล้ามเนื้อและเนื้อเยื่ออื่น ๆ ตลอดจนเอนไซม์ต่าง ๆ กรดอะมิโนจะถูก deaminized (เอาหมู่อะมิโนออก) ออกมาในรูปของ urea ถ่ายออกจากร่างกายผ่านทางปัสสาวะ ส่วนของกรดอะมิโนที่มีหมู่คาร์บอกซิลจะถูกออกซิไดส์ต่อไปเพื่อสร้างพลังงานโดยเข้าสู่ Kreb's cycle ในรูปของ acetyl Co.A หรือในรูปของ alpha-ketoglutaric acid บางส่วนสามารถเปลี่ยนไปเป็นกลูโคสหรือไขมันได้
- metabolite** เมแทบอลไลท์ 1. สารที่ได้จากขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการเมแทบอลิซึม โดยเฉพาะสารที่เกิดขึ้นก่อนถึงสารผลผลิตสุดท้าย 2. สารที่ใช้ในกระบวนการเมแทบอลิซึม เช่น วิตามิน
- metaboly** เมแทบอลี การเคลื่อนที่เป็นแบบคลื่น เช่น พวก *Euglena*
- metacarpus** เมแทคาร์ปัส (NA) บริเวณฝ่ามือซึ่งภายในมีกระดูกฝ่ามือ 5 ชิ้น ในสัตว์สี่ขา คือบริเวณอุ้งเท้าหน้า ภายในมีกระดูกเช่นเดียวกับของคนที่
- metacercaria** เมแทเซอร์แคเรีย ตัวอ่อนระยะสุดท้ายก่อนเจริญเป็นตัวเต็มวัยของสัตว์พวกพยาธิใบไม้ เป็นระยะต่อมาจาก cercaria มักเป็นซิสต์อยู่ในกล้ามเนื้อ หรือใต้ชั้นหนังของสัตว์ที่ทำหน้าที่เป็นพาหะ หรือโฮสต์กึ่งกลาง และเป็นระยะติดต่อด้วย ดู cercaria
- metachromatic** เมแทโครเมติก (Gr. meta- เปลี่ยนแปลง + chroma- สี) เกี่ยวข้องกับสภาวะการย้อมสีซึ่งสารหรือเนื้อเยื่อต่างชนิดกันจะติดสีย้อมชนิดใดชนิดหนึ่งต่างกัน
- metachromatic bodies or granules แกรนูลในไซโทพลาซึมซึ่งติดสีย้อมเข้มกว่าส่วนอื่น พบในพวกแบคทีเรีย ยีสต์ และสาหร่ายสีเขียวบางชนิด ดู volutin
- metachromatin** เมแทโครมาทิน โครมาทินส่วนที่ติดสีย้อมเบสิกได้ดี
- metachromophil** เมแทโครโมฟิล (Gr. meta- เปลี่ยน + chrom- สี + philein- ชอบ) ซึ่งย้อมไม่ติดสีตามธรรมดา จะย้อมติดสีชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือสีใดสีหนึ่ง
- metachrosis** เมแทโครซิส ความสามารถในการเปลี่ยนสีผิวของสัตว์ มักพบในพวกปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์เลื้อยคลาน

metacneme	เมแทคนีม ผนังกันชั้นที่สองหรือผนังกันที่ไม่สมบูรณ์ในลำตัวของสัตว์พวก anthozoan
metacoel	เมแทซีล ช่องว่างภายใน metasome
metacyesis	เมแทไซเคซิส (Gr. meta-เบื้องหน้า + kyesis-ตั้งครรภ์) การตั้งครรภ์นอกมดลูก
metagenesis	เมแทเจเนซิส (Gr. meta-เบื้องหน้า + genesis-การทำเป็นรูปร่าง) การสืบพันธุ์แบบสลับ คือ สืบพันธุ์กันระหว่างอาศัยเพศและไม่อาศัยเพศ เช่น ในพวก พารามีเซียม
metagnathous	เมแทแนทัส ปลายขากรรไกรล่างไขว้กัน เช่น ปลายขากรรไกรล่างของนกวงศ์ Fringillidae (นกจาบ นกกระต๊อด) ดู crossbill
metagonimus	เมแทกอนิมัส ชื่อสกุลของพยาธิใบไม้ อยู่ในวงศ์ Heterophyidae เช่น <i>M. yokogawai</i> พยาธิใบไม้ในลำไส้ซึ่งพบได้ทั่วไปในเขตตะวันออกกลางและตะวันออกไกล เป็นปรสิตในลำไส้สุนัข แมว และสัตว์อื่น รวมทั้งคน ตัวอ่อนเจริญในหอยและปลา ซึ่งทำหน้าที่เป็นโฮสต์กึ่งกลาง
metakinesis	เมแทไคเนซิส (Gr. meta- เบื้องหน้า + kinesis- การเคลื่อนที่) ระยะหนึ่งของการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส เป็นระยะที่โครโมโซมเริ่มเคลื่อนที่เข้าสู่แนวกลางของเซลล์ syn: prometaphase
metalimnion	เมแทลิมเนียน ชั้นหนึ่งของการแบ่งชั้นระบบนิเวศของทะเลสาบ หรืออ่างเก็บน้ำ โดยยึดอุณหภูมิเป็นหลัก เป็นชั้นถัดลงมาจาก epilimnion ซึ่งอยู่บนสุดและอยู่เหนือชั้น hypolimnion ชั้นเมแทลิมเนียนมีการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิอย่างรวดเร็ว ต่างจากชั้นบนและชั้นล่างจนปรากฏชัด
metamere	เมแทเมียร์ (Gr. meta-อันที่เกิดตามมาจากอันก่อน + meros- ส่วน) ปล้องแต่ละปล้องของสัตว์ที่ลำตัวแบ่งเป็นปล้องติดต่อกันตามแนวยาว เช่น ปล้องของพยาธิตัวตัด ไส้เดือนดิน
metameric	เมแทเมริค เกี่ยวข้องกับการมีตัวเป็นปล้อง
metamerism	เมแทเมริซึม 1. การมีตัวเป็นปล้อง เป็นลักษณะของสัตว์ที่มีช่องว่างในลำตัวที่แท้จริงหลายไฟลัมที่ลำตัวคอดแบ่งเป็นปล้อง ๆ และช่องว่างในลำตัวก็ถูกแบ่งเป็นห้องตามไปด้วย เนื่องจากแต่ละปล้องเจริญมาจากแต่ละ somite ในช่วงที่ยังเป็นตัวอ่อน เช่น สัตว์ในไฟลัม Annelida และ Arthropoda 2. การเป็นปล้องของโครงสร้าง หรืออวัยวะ

เนื่องจากเจริญมาจาก somite ในช่วงที่เป็นตัวอ่อน เช่น กล้ามเนื้อ กระดูกสันหลัง

metamorphosis เมแทมอร์ฟอซิส (Gr. meta-เบื้องหน้า + morphosis-ทำให้เป็นรูปร่าง) 1. การเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่าง คือ การเปลี่ยนรูปร่างจากลักษณะหนึ่งไปยังอีกลักษณะหนึ่งตามขั้นตอนการเจริญของสัตว์ที่เป็นชนิดเดียวกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปร่างแบบสมบูรณ์ของแมลงจากไข่ -> หนอน -> ดักแด้ -> ตัวเต็มวัย (เช่น ยุง ผีเสื้อ) การเปลี่ยนแปลงรูปร่างแบบไม่สมบูรณ์จาก ไข่ -> nymph (niad) -> ตัวเต็มวัย (เช่น ตั๊กแตน) สัตว์แต่ละชนิดแต่ละกลุ่มมีการเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่างได้ตามแบบเฉพาะของตน 2. พยาธิ: การเปลี่ยนแปลงถอดยอกของโครงสร้างหรืออวัยวะ เช่น เนื้อเยื่อตับ เปลี่ยนมาสะสมไขมันเป็นเนื้อเยื่อมัน

metanauplius เมแทนอเพลียส ตัวอ่อนระยะหนึ่งตามขั้นตอนการเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่างของสัตว์พวกกุ้ง เป็นระยะที่อยู่ระหว่างไข่กับ nauplius (ไข่ -> metanauplius -> nauplius -> zoea -> mysis -> ตัวเต็มวัย)

metanephridium เมแทเนฟริเดียม อวัยวะขับถ่ายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ทำหน้าที่รวบรวมของเสียเข้าทางช่องเปิดที่อยู่ช่องว่างของลำตัวออกไปยังช่องเปิดที่อยู่ภายนอกของลำตัว ดู nephridium

metanephros เมแทเนฟรอส (Gr. meta-ข้าม + nephros-ไต) ไตชุดที่ 3 ในช่วงที่ยังเป็นตัวอ่อนของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ส่วนหนึ่งเจริญมาจากเนื้อชั้นเมโซเดิร์ม (ส่วน nephrostome) ต่อมาจาก mesonephros ซึ่งเป็นไตชุดที่ 2 เริ่มฝ่อและเสื่อมหน้าที่ลง อีกส่วนหนึ่งเจริญมาจากหน่อ (ตั้ง) ของ mesonephric duct เมื่อสัตว์เจริญเต็มวัยจะเจริญเป็นไตพบในพวกสัตว์เลื้อยคลาน นก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ดู nephrostome

metaphase เมทาเฟส (Gr. meta-ข้าม + phasis-ปรากฏให้เห็น) ระยะหนึ่งของการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส โดยที่โครโมโซมซึ่งมี 2 โครมาทิดจะมาเรียงตัวกันโดยมีเซนโทรเมียร์อยู่ในแนวแกนกลางของเซลล์

metaphysis เมแทฟิซิส (Gr. meta-ข้าม + phyein-เจริญ) ส่วนที่มีการเจริญของกระดูกอ่อนยาว เป็นส่วนที่อยู่ระหว่าง diaphysis (แกนกระดูก)

- และ epiphysis (เปลือกกระดูก) เซลล์ในส่วนเมแทฟิซิสจะเจริญตามแนวยาวทำให้กระดูกก่อนยาวขึ้นจนถึงขั้นโตเต็มที่
- metaplasia** เมแทเพลเซีย (Gr. meta- ซ้ำ + plassein- ทำให้เป็นรูปร่าง) การเปลี่ยนแปลงเนื้อเยื่อชนิดหนึ่งให้มีรูปร่างต่างไปจากรูปร่างปกติ อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวหน้าหรือถดถอยก็ได้
- metaplasia** เมแทพลาซึม สารที่สะสมอยู่ภายในโพรโทพลาซึมของเซลล์โดยเฉพาะสารที่เป็นอาหารสะสม เช่น โครมาทอยด์บาร์ในระยะซิสต์ของอะมีบา
syn: cell inclusion, paraplasm
- metapleural fold** เมแทพลูรัล โฟลด์ รอยพับของเนื้อเยื่อแผ่นบางที่มีกำเนิดมาจากเนื้อชั้นเมโซเดิร์ม โดยยื่นลงมาด้านข้างพบกันตั้งแต่บริเวณรูเปิดของช่องรอบหลอดลมส่วนต้น เรื่อยไปจนตลอดความยาวของลำตัวจนถึงส่วนหาง พบในสัตว์พวก lancelet
- metapterygium** เมแทปเทอริเกียม กระดูกอ่อนชิ้นหนึ่งในจำนวนสามชิ้นภายในครีบก้นปลาฉลาม ดู basalia
- metarteriole** เมทาร์เทอริโกล หลอดเลือดขนาดเล็ก ทำหน้าที่เชื่อมต่อกับหลอดเลือดแดงย่อยกับหลอดเลือดฝอย syn: precapillary
- **metasoma** เมแทสโมา 1. ส่วนท้องส่วนสุดท้ายของสัตว์ขาปล้อง syn: opisthosoma 2. ส่วนสุดท้ายของท้องสัตว์พวก eurypterid
- metasoma** เมแทโซม 1. ส่วนกลางลำตัวของสัตว์พวก copepod 2. ส่วนที่ 3 ของลำตัวสัตว์พวก deuterostome
- metastasis** เมแทสเทซิส (Gr. meta- เปลี่ยนแปลง + stasis- มีอยู่ ตั้งอยู่) 1. การเคลื่อนย้ายของแบคทีเรีย หรือเซลล์ของร่างกายโดยเฉพาะเซลล์มะเร็ง จากส่วนหนึ่งของร่างกายไปยังส่วนอื่น เช่น การแพร่กระจายของเซลล์มะเร็งจากตับไปยังต่อมหน้าเหลือง 2. การแพร่กระจายของโรคจากอวัยวะหนึ่งไปยังอวัยวะอื่นที่อยู่ไกลออกไป
- metasternum** เมแทสเทอรัม 1. กิ่ง: แผ่นปิดอกด้านล่าง (sternum) ของปล้องอกที่ 3 (metathorax) 2. ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือกระดูกอกส่วนสุดท้าย syn: xiphisternum
- metastoma** เมแทสทอมา 1. ริมฝีปากกลางของสัตว์พวกกุ้งบางชนิด มักแบ่งเป็นสองส่วน แต่ละส่วนเรียก paragnatha 2. แผ่น pregenital ของสัตว์พวก eurypterid

metatarsus	เมแททาร์ซัส (Gr.meta-เบื้องหน้า + tarsos-ข้อเท้า) 1. บริเวณฝ่าเท้าหรืออุ้งเท้า รวมถึงกระดูกฝ่าเท้าทั้ง 5 ชั้นด้วย 2. ปล้องที่อยู่ระหว่าง tibia และ tarsus ของขาสัตว์พวกแมงมุม
metatherian	เมแททเทอเรียน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอนุชั้น Metatheria ได้แก่สัตว์ที่มีถุงหน้าท้อง ดู marsupial
metathorax	เมแททอแรกซ์ ปล้องที่ 3 และเป็นปล้องสุดท้ายของส่วนอกสัตว์พวกแมลง ด้านบนของปล้องมีปีกคู่ที่ 2 ด้านล่างมีขาคู่ที่ 3
metatroch	เมแททรอค วงของขนที่อยู่ใต้ปากของตัวอ่อน trochophore ซึ่งเป็นตัวอ่อนของสัตว์พวก annelid
metatrochophore	เมแททรอคโอฟอร์ ตัวอ่อนระยะหนึ่งของสัตว์พวกหนอนทะเล อยู่ระหว่างระยะ trochophore และ nectochaeta
metatrophic	เมแททรอฟิค คือ saprophytic หรือ saprozoic
metazoan	เมแทซวาน (Gr.meta-เบื้องหน้า + zoon- สัตว์) 1. สัตว์กลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งในการแบ่งอาณาจักรสัตว์ ได้แก่พวกที่มีหลายเซลล์ขึ้นไป ไม่ใช่พวกโปรโตซัว 2. สัตว์ที่อยู่ในอาณาจักร Metazoa เริ่มตั้งแต่ไฟลัมของสัตว์พวกฟองน้ำขึ้นมาจนถึงสัตว์มีกระดูกสันหลัง
metazoea	เมแทซัวเอีย ระยะตัวอ่อนของสัตว์พวกกุ้งบางชนิด เป็นระยะที่อยู่ระหว่าง zoea และ megalop
metencephalon	เมเทนเซฟาโลน (Gr.meta- ภายหลัง + enkephalos- สมอง) ส่วนหน้าของสมองส่วน rhombencephalon ในขณะที่ยังเป็นตัวอ่อนต่อไปเจริญเป็น cerebellum และ pons
meteorism	เมทีออริซึม (Gr.meteorizein- ยกขึ้น) อาการท้องอืด หรือลำไส้พองลมเนื่องจากมีแก๊สมาก syn: tympanites
metestrus	เมทเอสทริส ระยะหนึ่งของการมีรอบเดือน เป็นระยะที่ต่อจากมีการไหลของรอบเดือนไปแล้ว corpora lutea เจริญขึ้น เชื่อมช่องคลอดถูกขับออกและมีเม็ดเลือดขาวอยู่ภายในช่องคลอด
methane	มีเทน CH ₄ สารประกอบอินทรีย์ที่มีสูตรโครงสร้างง่ายที่สุด เกิดจากการเน่าเปื่อยของเนื้อสัตว์หรือโปรตีน หรือเกิดจากการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยแบคทีเรีย เรียกอีกชื่อว่า marsh gas
methanol	เมทานอล CH ₃ OH แอลกอฮอล์ที่กลั่นจากเนื้อไม้ ติดไฟง่าย ระเหิดได้ และมีพิษ ถ้าถูกไอของสารเล็กน้อยจะเกิดอาการระคายเคืองตา และ

จมูก เพราะมีคุณสมบัติดูดน้ำได้ดี และเป็นสารทำให้คงสภาพเนื้อเยื่อ ถ้าบังเอิญดื่มเข้าไปเนื่องจากเข้าใจผิดว่าเป็น ethanol จะทำให้ตาบอดและถึงแก่ชีวิต ปกติเมทานอลที่ใช้เชิงพาณิชย์ต้องเติมสีน้ำตาลหรือสีเขียวเพื่อป้องกันการเข้าใจผิด syn: wood alcohol, methyl alcohol

methemoglobin เมทฮีโมโกลบิน (Gr.meta-ข้าม +haima-เลือด + L.globus-ลูกกลม) อนุพันธ์ชนิดหนึ่งของฮีโมโกลบิน โดยมีธาตุ Fe^{3+} เป็นส่วนประกอบของฮีโม ในคนปกติมีประมาณ 1.7% ของเลือดทั้งหมด อาจเกิดจากการได้รับสารพิษบางอย่าง ทำให้เลือดมีสีน้ำตาลและขาดคุณสมบัติในการนำออกซิเจน

methionine เมไทโอนีน กรดอะมิโนชนิดหนึ่งมีซัลเฟอร์เป็นองค์ประกอบ ถือเป็นกรดอะมิโนที่จำเป็นต้องกินเข้าไป

method เมทอด (Gr.methodos จาก meta- ภายหลัง + hodos- ทาง) ระเบียบวิธี คือ กระบวนการปฏิบัติที่ต้องทำตามขั้นตอนต่อเนื่อง

methyl เมทิล (Gr.methy- เหล้าองุ่น + hyle- ไม้) อินทรีย์เคมี: คือหมู่ CH_3 ซึ่งเป็นหมู่หนึ่งของสารประกอบอินทรีย์

methyl alcohol คือ methanol

methyl ether คือ แก๊สไม่มีสี ใช้เป็นสารผสม

methyl violet สีย้อม ให้สีม่วงอมน้ำเงิน ใช้ย้อมเนื้อเยื่อและแบคทีเรีย

methlcellulose เมทิลเซลลูโลส ผงไม่มีรส เมื่อถูกน้ำจะพองเหนียว ใช้เป็นสารผสมอาหารและยาระบายอย่างอ่อน ใช้ทำกาวและเป็นสารทำให้เกิดอิมัลชัน

methylene blue เมทิลีน บลู คือ methylthionine chloride ผงผลึกสีเขียวเข้ม ใช้ทำสีย้อมเนื้อเยื่อในวิชาสัตววิทยา เนื้อเยื่อจะติดสีน้ำตาล นอกจากนี้ยังใช้ทำเป็นสารป้องกันการติดเชื้อสำหรับปัสสาวะ ทดสอบหน้าที่ของไต ทำยาแก้พิษที่เกิดจากคาร์บอนมอนอกไซด์และไซยาไนด์ และยังใช้เป็นยารักษาอาการที่เกิดจาก methemoglobin ด้วยยาบางอย่าง โดยให้สีเมทิลีนบลู 1 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม

metra เมตรา (Gr.metra- มดลูก) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า มดลูก

- metralgia** เมทริลเกีย (Gr.metra- มดลูก + algia- ความปวด) ปวดมดลูก
- miasm, miasma** ไมแอสซึม ไมแอสมา (Gr.miasma- สีย้อม เปื้อนสี) กลิ่นเหม็นจากดิน สมัยโบราณเชื่อว่าดินบางแห่งที่กลิ่นเหม็นทำให้เกิดโรคได้ เช่น ไข้จับสั่น
- mice** ไมซ์ พหูพจน์ของ mouse
- micella, micelle** มิเซลลา มิเซลล์ อนุภาคขนาดเล็กของโพรโทพลาซึม เช่น สารคอลลอยด์ ปัจจุบันไม่ใช้คำนี้แล้ว
- micro-** ไมโคร- (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ขนาดเล็กมาก ขอบเขตจำกัด หนึ่งหน่วยในล้านหน่วย เช่น ไมโครกรัม คือหนึ่งในล้านกรัม ใช้สัญลักษณ์ μ
- microbe** ไมโครบ (Gr.mecro-เล็ก + bios-ชีวิต) 1. สิ่งมีชีวิตเซลล์เดียวขนาดเล็ก ไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นพืชหรือสัตว์ 2. แบคทีเรีย เชื้อร่มที่ทำให้เกิดการเน่าเสีย การหมัก หรือโรค syn: microorganism
- microbiology** ไมโครไบออลอจี (Gr.micro- เล็ก + logos- การศึกษา) จุลชีววิทยา เป็นวิทยาศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก รวมถึงการเพาะเลี้ยง ความสำคัญทางเศรษฐกิจ พยาธิสภาพ ฯลฯ สิ่งมีชีวิตที่รวมไว้เพื่อการศึกษา คือ ไวรัส rickettsia, สาหร่าย ยีสต์ รา แบคทีเรีย โปรโตซัว และ microzoa
- microbiota** ไมโครไบออต้า สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่อยู่ ณ บริเวณหนึ่ง
- microbodies** ไมโครบอดีส์ ออร์แกเนลล์รูปทรงกลมขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.5-1.3 ไมครอน หุ้มด้วยเยื่อบางเพียงชั้นเดียว ภายในมีเอนไซม์หรือคริสตัลลอยด์ต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดและหน้าที่ของเซลล์ ในเซลล์สัตว์เรียก peroxisome เนื่องจากมีเอนไซม์ที่เกี่ยวข้องกับปฏิกิริยา peroxidation หลายชนิด ในเซลล์พืชเรียก glyoxisome เพราะมีเอนไซม์เกี่ยวข้องกับ glyoxylate cycle
- ดู glyoxisome, peroxisome
- microcercous** ไมโครเซอร์คัส มีหางขนาดเล็ก ใช้กับตัวอ่อนระยะ cercaria ของหนอนตัวแบน
- microclimate** ไมโครไคลเมท ภูมิอากาศรอบสิ่งมีชีวิตซึ่งมีถิ่นที่อยู่อาศัยขนาดเล็ก เช่น บริเวณใต้ร่มเงาของพืชยืนต้นขนาดใหญ่ที่มี เรือนยอดแผ่กว้าง อุณหภูมิจะต่างจากด้านบนเหนือ เรือนยอดซึ่งจะสูงกว่า

- microconjugant** ไมโครคอนจูกันท์ โปรโตซัวที่มีขนาดเล็กกว่าคู่สังยุคอีกตัวหนึ่งที่มีขนาดใหญ่กว่า
- microcyte** ไมโครไซท์ (Gr.micro-เล็ก + cyte-เซลล์) เม็ดเลือดแดงขนาดเล็ก มักใช้กับพวกที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 5 ไมครอน
- microevolution** ไมโครเอวอลูชัน วิวัฒนาการที่เป็นผลเนื่องมาจากการผ่าเหล่า (การกลาย) เพียงเล็กน้อยต่อเนื่องกัน จนทำให้ได้พรรณใหม่ขึ้นมาในชนิดเดียวกัน comp: macroevolution
- microfauna** ไมโครฟอณา พรรณสัตว์ประจำถิ่นขนาดเล็ก คือสัตว์ขนาดเล็กที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยบริเวณเล็ก เช่นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็กชนิดต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องน้ำส่วนที่เป็นโคลนซึ่งจะต่างชนิดกับกลุ่มของสัตว์ขนาดเล็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องน้ำที่เป็นทราย
- microfilament** ไมโครฟิลาเมนต์ เส้นใยขนาดเล็กภายในเซลล์ ประกอบด้วยเส้นเกลียวพอลิเมอร์ของ G-actin สองเส้น ซึ่งมีส่วนประกอบของกรดอะมิโนและน้ำหนักโมเลกุลต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าจะจะเป็นไมโครฟิลาเมนต์ของเซลล์ชนิดใด โดยทั่วไปทำหน้าที่เสริมโครงสร้างของเซลล์ และเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่
- microfilaria** ไมโครฟีเลเรีย ตัวอ่อนขนาดเล็กของหนอนเนมาโทดที่ดำรงชีพแบบปรสิต อยู่ในอันดับ Filarioidea พบได้ในเนื้อเยื่อและกระแสโลหิตของโฮสต์ ดู filaria
- microgamete** ไมโครแกมีท เซลล์สืบพันธุ์ขนาดเล็ก โดยทั่วไปคือเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้พบในสิ่งมีชีวิตที่เซลล์สืบพันธุ์มีขนาดและรูปร่างไม่เหมือนกัน
- microgametocyte** ไมโครแกมีโทไซท์ เซลล์ที่เป็นต้นกำเนิดของเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้
- microglia** ไมโครเกลีย (Gr.micro-เล็ก + glia- กาว) เซลล์ของเนื้อเยื่อประสาทที่เจริญมาจากเนื้อชั้นเมโซเดิร์ม เป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันของระบบประสาทส่วนกลาง รูปร่างคล้ายอะมีบา มีคุณสมบัติกินสารแปลกปลอม
- micrograph** ไมโครกราฟ (Gr.micro-เล็ก + graphein- เขียน) 1. เครื่องสำเร็จที่ใช้สำหรับขยายและบันทึกการเคลื่อนที่ของวัตถุขนาดเล็ก
2. ภาพถ่ายของวัตถุขนาดเล็กที่ได้รับการขยายผ่านทางกล้องจุลทรรศน์
syn: photomicrograph

- microhabitat** ไมโครแฮบิแทท ถิ่นที่อยู่อาศัยขนาดเล็กที่ล้อมรอบสิ่งมีชีวิต โดยทั่วไปมักมีขนาดเล็กด้วย เช่น วนอาหารในเบตริคิซที่ใช้เลี้ยงแบคทีเรีย
- microincineration** ไมโครอินซิเนเรชัน การเผาเป็นถ้ำขนาดเล็ก เพื่อตรวจหาการกระจายของโลหะในเนื้อเยื่อ โดยการฉีกเนื้อเยื่อบางส่วนออกมาแปะติดบนกระดาษสไลด์ แล้วเผาให้สารประกอบอินทรีย์ไหม้จนหมดเหลืออยู่เพียงเถ้า เพื่อนำไปตรวจหาชนิดของโลหะต่อไป ดู *spodogram*
- micromanipulator** ไมโครแมนิปิวเลเตอร์ เครื่องสำเร็จขนาดเล็ก เพื่อใช้งานกับสิ่งของขนาดเล็ก และต้องปฏิบัติด้วยความช่วยเหลือของอุปกรณ์ขยาย เช่น กล้องจุลทรรศน์ ไดแก้ม เครื่องมือขนาดเล็กพวก เข็ม ปิเปต อีเล็ก-โทรด ฯลฯ
- micromere** ไมโครเมียร์ เซลล์บลาสโทเมียร์ขนาดเล็ก เมื่อไข่มีการแบ่งเซลล์ที่มีขนาดไม่เท่ากัน คือ เซลล์ที่อยู่บริเวณ animal pole ของไข่ที่มีไข่แดงน้อย หรือไข่แดงปานกลาง เช่น ไข่กบ
- micrometazoa** ไมโครเมทาซัว สัตว์หลายเซลล์ขนาดเล็กที่ไม่สามารถเห็นรายละเอียดได้ด้วยตาเปล่า จำเป็นต้องตรวจดูด้วยกล้องจุลทรรศน์
- micrometer** ไมโครมิเตอร์ 1. กล้องจุลทรรศน์ที่ใช้วัดระยะทางหรือขนาดของวัตถุขนาดเล็ก 2. หน่วยวัดความยาว
- micron** ไมครอน หน่วยวัดความยาว 1 ไมครอน หรือไมโครมิเตอร์ = 10^{-6} เมตร หรือ 10^{-3} เซนติเมตร ใช้สัญลักษณ์ μ
- microniscus** ไมโครนิสคัส ระยะตัวอ่อนของสัตว์คล้ายกุ้งพวก isopod อยู่ในอนุอันดับ Epicaridea เป็นปรสิตของพวกไรน้ำ (copepod)
- micronucleus** ไมโครนิวเคลียส นิวเคลียสขนาดเล็กของโปรโตซัวพวกซีเลียเท ซึ่งมีสองนิวเคลียส เช่น *Paramecium* ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การสืบพันธุ์ การถ่ายทอดทางพันธุกรรม และการงอกเป็นตัวใหม่ comp: macronucleus
- micronutrient** ไมโครนิวเทรียนท์ ธาตุที่มีปริมาณน้อยมาก หรือสารที่มีปริมาณน้อยมาก แต่จำเป็นสำหรับการเจริญตามปกติของสิ่งมีชีวิต 1. สัตว์: ไดแก้มธาตุต่าง ๆ เกือบทุกชนิด รวมทั้งวิตามินด้วย 2. พืช: ธาตุที่ไม่ใช่ธาตุสารอาหารและเป็นธาตุที่พืชต้องการน้อย เช่น B, Cu, Zn, Mn, Mo comp: macronutrient

- microorganism** ไมโครออร์แกนนิซึม จุลชีพ จุลชีววัน สิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก ที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นแต่สามารถเห็นได้โดยผ่านทางกล้องจุลทรรศน์ ได้แก่สิ่งมีชีวิตพวกไวรัส แบคทีเรีย ริกเกตเซีย ยีสต์ รา โปรโตซัว และสาหร่ายเซลล์เดียว
- micropyle** ไมโครไพล์ (Gr.micro- เล็ก + pyle- ประตู) 1. สัตว: รูเปิดเล็ก ๆ (1) รูเปิดของเยื่อหุ้มไข่เพื่อให้สperm เข้าไป (2) รูเปิดที่เปลือกของเจมมูลของฟองน้ำ เพื่อให้เซลล์ออกสู่ภายนอกได้ 2. พืช: รูเปิดเล็ก ๆ ที่เปลือกหุ้มอวุล เพื่อให้ท่อของละอองเรณูออกเข้าไปในถุงเอ็มบริโอได้
- microsclere** ไมโครสเคลียร์ ขวาก(spicule)ขนาดเล็กของพวกฟองน้ำ
- microseptum** ไมโครเซปทัม ผนังกั้นลำตัวชั้นนอกและชั้นในที่เจริญไม่สมบูรณ์ของสัตว์พวกดอกไม้ทะเล
- microsere** ไมโครเซียร์ ขั้นตอนต่อเนื่องการเปลี่ยนแปลงแทนที่ใน microhabitat
- microsome** ไมโครโซม เป็นคำที่ใช้เรียกออร์แกเนลล์ของเซลล์ที่ได้จากการหมุนเหวี่ยงลำดับส่วน โดยแยกส่วนประกอบของเซลล์ออกไปตามลำดับจนถึงขั้นตอนที่ 3 ที่หมุนเหวี่ยงด้วยแรงหนีศูนย์กลาง 105,000 กรัมเป็นเวลา 60 นาที ตะกอนที่ได้เรียก ไมโครโซม ซึ่งมีส่วนประกอบหลักคือไรโบโซม และชิ้นส่วนเล็ก ๆ ของเยื่อหุ้มเซลล์
- microspheric** ไมโครสเฟียริค ใช้สำหรับโปรโตซัวพวก foraminiferan ที่ห้องแรกของเปลือกมีขนาดเล็ก
- microtechnique** ไมโครเทคนิค 1. กลวิธีจุลภาค เป็นระเบียบวิธีการนำเนื้อเยื่อมาทำให้คงสภาพ ดึงน้ำออก ฝังในมีเดีย เจือนเป็นแผ่นบาง เม้าท์บนสไลด์ ย้อมสี แล้วทำเป็นสไลด์ถาวร เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเนื้อเยื่อ 2. วิชากลวิธีจุลภาค หรือกลวิธีจุลภาควิทยา
- microtome** ไมโครโทม เครื่องตัดเนื้อเยื่อ เป็นเครื่องสำเร็จที่ใช้เจือนเนื้อเยื่อให้เป็นแผ่นบาง เพื่อสามารถนำไปตรวจสอบตามวิธีไมโครเทคนิค เพื่อการศึกษาเนื้อเยื่อในวิชาสัตววิทยา หรือศึกษาพยาธิสภาพในวิชาพยาธิวิทยา
- microtrabeculae** ไมโครเทรเบคิวลั โครงสร้างที่เป็นเส้นใยของส่วนที่เป็นสารพื้น (ground substance หรือ เมทริกซ์) ของโปรโตพลาซึม ประกอบ

ด้วยส่วนที่เป็นชั้น(microtrabecular lattice) และช่องว่างระหว่างชั้น(intertrabecular spaces) เส้นใยที่เป็นชั้นจะโยงใยกันเองเป็น 3 มิติและไปยึดกับเซลล์ออร์แกเนลล์ต่าง ๆ ให้อยู่ในตำแหน่งที่ควรอยู่ภายในเซลล์ เป็นโครงสร้างที่ค้นพบโดย Porter และผู้ร่วมงานในช่วงทศวรรษ 1970 จากการศึกษาเซลล์ตับ สามารถพบในเซลล์ชนิดอื่นที่เป็นยูแคริโอท

- microtubule** ไมโครทิวบูล เซลล์ออร์แกเนลล์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นท่อกลวง ประกอบด้วย พอลิเมอร์ของ tubulin สองชนิดพันห่กันเป็นเส้น protofilament 13 เส้น บิดเป็นรูปบันไดเวียน ถ้าเป็นท่อกลวงเดี่ยวเรียก singlet คือเส้นใย spindle และ axoneme ของโปรโตซัวบางชนิด รวมทั้งส่วนที่เป็นแกนในหางของตัวอสุจิหรือแฟลเจลลัมด้วย ถ้าเป็นท่อกลวง 2 ท่อติดกันเรียก doublet พบเรียงอยู่รอบแกนหางของตัวอสุจิหรือแฟลเจลลัมมีจำนวน 9 คู่ ถ้าเป็นท่อกลวง 3 ท่อติดกันเรียก triplet คือส่วนที่เป็น centriole ของเซลล์สัตว์ ไมโครทิวบูลพบเฉพาะในยูแคริโอทิกเซลล์ จะเป็นแบบใดขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์ หน้าที่โดยทั่วไป คือ เสริมโครงสร้างให้เซลล์คงรูปร่าง ล้ำเลี้ยงสาร ช่วยให้เคลื่อนที่ และช่วยในการแบ่งเซลล์
- microvillus(pl.microvilli)** ไมโครวิลลัส ส่วนของเซลล์เมมเบรนที่ยื่นออกไปคล้ายนิ้วมือ ทำให้มีลักษณะคล้ายขนของเซลล์ พบที่เซลล์เยื่อบุผิวโดยเฉพาะ ciliated columnar epithelium ของลำไส้เล็ก ท่อน้ำไข หลอดลม ทำหน้าที่ช่วยพัดโบกสารเมือกและอนุภาคเล็ก ๆ ให้ออกไป
- mictic** มิคติก เกี่ยวข้องกับไข่ของโรติเฟอร่า ซึ่งมีจำนวนโครโมโซมเป็นแฮพลอยด์(n) ถ้าไข่ได้รับการปฏิสนธิจะสร้างเปลือกไข่ให้หนาขึ้น ฟักตัวระยะหนึ่ง แล้วจึงจะเจริญฟักออกมาเป็นสัตว์เพศเมีย ถ้าไข่ไม่ได้รับการปฏิสนธิจะเจริญแบบการเกิดโดยไม่ผสมเชื้อ ออกมาเป็นสัตว์เพศผู้
- mid brain** มิด เบรน (AS mid- กลาง + braegen- สมอง) สมองส่วนกลางหรือ mesencephalon ในช่วงที่ยังเป็นตัวอ่อน ดู mesencephalon
- middle ear** มิดเดิล เอียร์ ส่วนกลาง เป็นส่วนที่ต่อมาจากช่องหูส่วนนอกซึ่งค้นไว้ด้วยเยื่อแก้วหู ประกอบด้วยกระดูก 3 ชิ้นคือ กระดูก malleus ซึ่งอยู่ติดกับเยื่อแก้วหู กระดูก incus และกระดูก stapes ซึ่งจะไปต่อกับ oval window ของหูส่วนใน

midge	มิดจ์ แมลงสองปีกขนาดเล็ก เช่น 1. แมลงในวงศ์ Chironomidae ตัวอ่อนเจริญหากินอยู่ในน้ำเรียก bloodworm 2. biting midge พวกเห็บ เป็นแมลงดูดเลือดอยู่ในวงศ์ Ceratopogonidae ชื่อสามัญ คือ punky หรือ no-see-um 3. phantom midge อยู่ในวงศ์ Culicidae ลักษณะคล้ายยุง 4. gall midge หรือ gnat อยู่ในวงศ์ Cecidomyiidae บางชนิดเจาะเข้าไปในใบไม้หรือกิ่งไม้ทำให้เกิดปม บางชนิดเข้าไปอยู่ในปมของไม้ที่สร้างโดยแมลงชนิดอื่น
midget	มิดเกท คนแคระ คนร่างเล็กผิดปกติ ถึงแม้ว่าจะเจริญถึงขั้นวัยเจริญพันธุ์
midgut	มิดกัท (AS.mid- กลาง + gut- ลำไส้) 1. ส่วนกลางของระบบทางเดินอาหารในตัวอ่อนซึ่งจะเปิดตรงสู่ไซ่แดง 2. ในพวกสัตว์ขาปล้องคือ ระบบทางเดินอาหารที่อยู่ระหว่างกระเพาะอาหารและลำไส้
midriff	มิดริฟ (AS.mid- กลาง + hrif- ท้อง) 1. กระบังลม 2. ส่วนบนของท้อง
midwife	มิดไวฟ (AS.mid-กลาง + wif-ภรรยา) นางผดุงครรภ์ หมอตำแย คือผู้ที่ช่วยให้สตรีคลอดบุตรได้โดยสะดวก
migraine	ไมเกรน (Fr. จาก Ger.hemikrania- กระโหลกศีรษะครึ่งซีก) อาการปวดศีรษะข้างเดียว ปวดเป็นระยะ ๆ การมองเห็นบิดเบือน คลื่นไส้อาเจียนไม่ทราบสาเหตุ แต่เชื่อว่าเป็นผลเนื่องมาจากหลอดเลือดแดงนอกกระโหลกศีรษะคลายตัว
migration	ไมเกรซัน (L.migrare- เคลื่อนที่จากแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง) การเคลื่อนที่จากแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เช่น 1. การเคลื่อนที่ของเม็ดเลือดขาวผ่านผนังหลอดเลือดฝอย หรือผ่านไปในเมทริกซ์ของเนื้อเยื่อ 2. การเคลื่อนที่ของ macrophage ผ่านไปในเนื้อเยื่อ 3. การเคลื่อนที่ของเซลล์ผ่านทางท่อของระบบสืบพันธุ์ 4. การอพยพของประชากรสัตว์จากแหล่งอาหาร แหล่งสืบพันธุ์ หรือแหล่งทำรังไปยังแหล่งใหม่ 5. การเคลื่อนที่ของไอออนผ่านเยื่อหุ้มเซลล์
milk	มิลค์ (AS.meole) 1. นานนมที่ผลิตจากต่อมน้ำนมของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 2. ของเหลวลักษณะคล้ายน้ำนม เช่น น้ำกระทิ กาวลาเทกซ์ 3. การดูดนม หรือรีดนมจากเต้า หรือการรีดน้ำพิษจากงูพิษ

- milksnake** มิลค์สเนค งูไม่มีพิษ (*Lampropeltis dolia*) ตั้งชื่อโดยความ
เข้าใจผิดคิดว่างูสามารถรีดนมวัวได้ อีกชื่อหนึ่งคือ kingsnake
- milk sugar** มิลค์ ซุกการ์ คือ น้ำตาลแลคโทส
- milk teeth** มิลค์ ทิท ฟันน้ำนม ฟันชุดแรกของเด็กจะหลุดแล้วมีชุดฟันแท้ขึ้นมาแทนที่
- millepore** มิลลิพอร์ สัตว์พวก hydrozoa ที่รวมอยู่เป็นโคโลนีสกุล *Millepora*
สร้างสารประกอบแคลเซียมมาหุ้มตัว ทำให้เกิดแนวปะการัง
- miller** มิลเลอร์ ผีเสื้อกลางคืนในอนุอันดับ Frenatae ซึ่งมีสีปีกคล้ายผงฝุ่น
ละเอียดของแป้ง
- miller's thumb** มิลเลอร์'ส ทัมบ์ ดู sculpin
- millepede** มิลลิพีด สัตว์ขาปล้องในชั้น Diplopoda ลักษณะสำคัญคือ แต่ละปล้อง
มีรยางค์ 2 คู่ เช่น กิ้งกือ
- milt** มิลท์ 1. อณฑะของปลา หรือน้ำเชื้อ (น้ำกาม) ของปลาเพศผู้ 2. ปลา
เพศผู้ที่พร้อมจะผสมพันธุ์ เช่น milt salmon
- mimesis** มิเมซิส คือ mimicry
- mimic** มิมิก 1. การเลียนแบบ คือการมีพฤติกรรมคล้ายสัตว์อื่น 2. นกใน
วงศ์ Mimidae ซึ่งส่งเสียงร้องเลียนแบบนกอื่นเช่นนก mockingbird
- mimicry** มิมิครี ลักษณะพ้องกัน เป็นการปรับลักษณะภายนอก หรือสีสันทของสิ่งมี
ชีวิตชนิดหนึ่งให้คล้ายกับสิ่งมีชีวิตอื่น เพื่อความอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตชนิด
นั้น เช่น แมลงวันที่มีรูปร่างคล้ายตัวต่อ เมื่อแมลงวันไปคุดน้ำหวานจาก
ดอกไม้ ทำให้มีโอกาสรอดจากการถูกกินโดยสัตว์กินแมลง เนื่องจาก
สัตว์เหล่านั้นกลัวเหล็กในของตัวต่อ
- mineralocorticoid** มิเนรัลโคคอร์ติคอยด์ กลุ่มของฮอร์โมนที่เป็นสารประกอบ
สเตอรอยด์ ผลิตโดยต่อมหมวกไตส่วนนอก ทำหน้าที่ควบคุมกระบวนการ
เมแทบอลิซึมของโลหะ โดยเฉพาะ Na^+ และ K^+ ให้อยู่ในสภาวะ
สมดุล เป็นผลให้ของเหลวนอกเซลล์และในเซลล์อยู่ในสภาวะสมดุลด้วย
- mineral salts** มิเนรัล ซอลท์ส สารอนินทรีย์ที่เป็นส่วนประกอบของร่างกาย เมื่อ
นำสารอนินทรีย์จากสิ่งมีชีวิตมาเผา จะอยู่ในส่วนที่เป็นเถ้า ส่วนใหญ่จะ
เป็นเกลือของธาตุ Na, K และ Ca
- minimum media** มินิมัม มีเดีย ดู M.E.M.
- minivet** มินิเวท นกขนาดเล็กวงศ์ Campephagidae สีน้ำตาล โดยเฉพาะเพศ
ผู้ขนมักออกสีค่อนข้างแดง เช่น นกพญาไฟใหญ่ (scarlet minivet -